

**Programul de implementare, pentru anii 2025-2027,
a Strategiei de transformare digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030**

**Capitolul I.
INTRODUCERE**

1. Programul (în continuare - Program) de implementare, pentru anii 2025-2027, a Strategiei de Transformare Digitală a Republicii Moldova pentru anii 2023-2030 (STDM - HG650/2023¹) este un document de politici publice pe termen mediu (3 ani), elaborat în scopul implementării obiectivelor generale stabilite prin STDM și propune un plan de acțiuni în vederea consolidării unei economii digitale reziliente și aliniată la modelul Uniunii Europene, modernizării infrastructurii digitale guvernamentale, creșterii alfabetizării digitale și gradului de acceptanță a produselor TIC, etc.
2. Programul este aliniat cu Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (Legea 315/2022²), și anume cu 3 din cele 4 priorități în jurul cărora sunt structurate obiectivele strategiei: Economia durabilă și inclusivă; Capital uman și social robust; Instituții oneste și eficiente; în timp ce Obiectivele specifice ale acestuia sunt aliniată la următoarele Obiective specifice ale SND:
 - *Obiectivul specific 1.2. Dezvoltarea oportunităților pentru inovații și antreprenoriat;*
 - *Obiectivul specific 2.2. Asigurarea accesului universal la internet și la serviciile electronice;*
 - *Obiectivul specific 3.2. Formarea unor competențe transformatoare în sistemul educațional, axate pe nevoile de cunoștințe și aptitudinile de viitor;*
 - *Obiectivul specific 3.3. Dezvoltarea unui sistem accesibil, flexibil și relevant de educație continuă a adulților în perspectiva învățării pe tot parcursul vieții;*
 - *Obiectivul specific 7.1. Edificarea unei administrații publice integre, responsabile, eficiente, transparente și deschise pentru participarea cetățenilor la procesele de luare a deciziilor;*
 - *Obiectivul specific 7.2. Centrarea serviciilor publice pe nevoile oamenilor;*
 - *Obiectivul specific 7.3. Integrarea științei, a tehnologiilor și a datelor în procesul de guvernare;*
 - *Obiectivul specific 9.3. Sporirea securității în funcționarea infrastructurilor și a sistemelor critice;*

¹ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=139408&lang=ro

² https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=134582&lang=ro

3. Totodată, Programul contribuie la realizarea apropierei legislației naționale ale Republicii Moldova de actele normative ale UE, conform art.102, cap.18 „Societate informațională” din Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea 112/2014, precum și de instrumentele internaționale enumerate în mod special în anexa XXVIII B a Acordului de Asociere.
4. Programul va contribui la atingerea Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) 9 – Industrie, inovație și infrastructură (9.b - *Susținerea domeniului național de dezvoltare a tehnologiilor, cercetare și inovații în țările în curs de dezvoltare, inclusiv prin asigurarea unui mediu propice de politici pentru, inter alia, diversificarea industrială și adăugarea de valoare pentru mărfuri*; 9.c - *Creșterea semnificativă a accesului la tehnologii informaționale și comunicații și depunerea de eforturi pentru a oferi acces universal și la un preț accesibil la Internet în țările cel mai puțin dezvoltate până în 2020*) precum și indirect contribuie la realizarea: ODD 8 (Muncă decentă și creștere economică); ODD 10 (Inegalități reduse); ODD 12 (Consum și producție responsabile) și; ODD 13 (Acțiune asupra climei).
5. Acțiunile Programului sunt în deplină concordanță cu domeniile prioritare prevăzute de Strategia de reformă a administrației publice din Republica Moldova pentru anii 2023-2030 (Hotărârea Guvernului nr. 126/2023) și de Programul de implementare a acesteia pentru anii 2023-2026 (Hotărârea Guvernului nr. 352/2023), implicit prin Obiectivul General 4 - *„Până la finalul anului 2030, Republica Moldova va avea o administrație publică eficientă, care dispune de practici democratice și oferă servicii de înaltă calitate cetățenilor și mediului de afaceri într-un mod transparent și eficient, prin utilizarea tehnologiilor moderne și a serviciilor inovatoare, care să respecte cerințele integrării europene printr-un proces administrativ imparțial, profesionist și responsabil”*.
6. De asemenea Programul se aliniază cu Strategia de dezvoltare „Educația 2030” și a Programului de implementare a acesteia pentru anii 2023-2025 (Hotărârea Guvernului nr. 114/2023), implicit Obiectivul general 6 - *„Îmbunătățirea funcționalității sistemului educațional prin implementarea eficientă a tehnologiilor digitale pentru asigurarea calității și sustenabilității educației”*.
7. Prezentul Program, prin acțiunile pe care le prioritizează, răspunde așteptărilor și necesităților semnalate de mediul de afaceri și mediul asociativ, aliniază agenda Guvernului în acest domeniu cu cele mai bune practici europene și internaționale de guvernare digitală, promovare a economiei digitale, consolidare a infrastructurii TIC, inclusiv cele mai recente provocări adresate la nivelul UE privind competitivitatea economiei comunitare, din care RM dorește să facă parte.
8. În plus, Programul este complementar și cu Cel de-al 5-lea Plan de acțiuni al Republicii Moldova pentru guvernare deschisă, pentru anii 2023-2025, elaborat pe platforma Comitetului

de Coordonare pentru Guvernare Deschisă și aprobat prin Dispoziția Guvernului nr 158/2023, implicit prin domeniul prioritar 2. *Instituții guvernamentale deschise*;

9. Nu în ultimul rând, Programul este aliniat și complementar cu Moldova Growth Plan, cu focus pe integrarea în Digital Single Market, transpunerea și armonizarea cu legislația, standardele și normele cheie ale UE.
10. Programul urmărește crearea unui angajament național intersectorial larg și asumat pentru încorporarea aspectelor digitale în documentele de politici sectoriale, activitatea antreprenorială, educație, guvernare, ș.a.
11. În Program sunt analizate impactul, costurile, riscurile, sunt stabilite instituțiile responsabile de implementare și procedura de monitorizare/raportare.
12. Ca rezultat al implementării programului, se prognozează o consolidare durabilă a sectorului TIC din țară, sporirea nivelului de adopție a tehnologiilor și inovației digitale în diverse sectoare ale societății și economiei naționale, răspândirea culturii cunoașterii, cercetării și dezvoltării de produse și servicii cu valoare adăugată înaltă, modernizarea sectorului public și a infrastructurii guvernamentale.
13. Prezentul Program este elaborat de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, cu suportul:
 - a. Proiectului Tehnologiile Viitorului (FTA), finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și Regatul Suediei
 - b. Agenției de Cooperare Internațională a Germaniei (GIZ)
 - c. Fondului American pentru Întreprinderi Ucraina-Moldova (UMAEF).
14. Programul a fost elaborat în cadrul unui proces incluziv și dinamic, conținutul și acțiunile acestuia fiind discutate și validate în cadrul ședințelor Consiliului Național pentru Digitalizare instituit prin Ordinul nr. 165/2023 al Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării, precum și Consiliului sectorial în domeniul asistenței externe pentru sectoarele coordonate de Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării instituit prin Ordinul nr.60 din 20 mai 2024, membrii cărora sunt reprezentanți ai instituțiilor responsabile de implementarea acțiunilor aferente Programului, reprezentanți ai mediului academic și reprezentanții asociațiilor de business din sector. De asemenea, Programul a fost consultat extensiv cu experții Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova precum și experții Programului EU4Digital.

Capitolul II. ANALIZA SITUAȚIEI CURENTE

II. 1 Dezvoltarea Societății Digitale

15. Potrivit Analizei de evaluare a gradului de pregătire pentru transformare digitală a Moldovei³ realizată de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) în 2021, Moldova a obținut 4,1 puncte din 5, ceea ce o plasează la etapa de diferențiere – a patra din cele cinci etape de pregătire pentru transformarea digitală. La capitolul societate (*people*) Moldova a obținut un punctaj de 4,3 fiind al 3-lea cel mai înalt indicator după bază (*foundation*) – 5,0 și Guvern (*Government*) cu 4,4 puncte. Fiecare din indicatorii societate s-au clasat astfel:
- a. Abilități de alfabetizare digitală- 3,3;
 - b. Cultură - 4,1;
 - c. Bunăstare digitală - 5,2;
 - d. Utilizare și Proprietate - 4,7.
16. Potrivit celui mai recent raport Global Competitiveness Index 2019 și Digital Skills Gap Index 2021, Moldova se situează la un nivel similar cu țările vecine în ceea ce privește competențele digitale ale populației. De exemplu, în ceea ce privește abilitățile digitale ale populației active, Moldova ocupă locul 55, comparativ cu România (53) și Ucraina (56).
17. Comparativ cu ultimii ani, nivelul de alfabetizare digitală al moldovenilor este în creștere.⁴ În 2023, 40,5% dintre cetățeni se declară capabili să utilizeze servicii electronice independent, 31% au nevoie de ajutor ocazional, iar 26,2% preferă să delege complet această activitate. Comparativ cu anul precedent, numărul utilizatorilor independenți a crescut, în timp ce cel al celor care delegea a scăzut.
18. Utilizarea serviciilor electronice de către cetățeni de asemenea înregistrează o creștere semnificativă în ultimii ani, așa cum arată rapoartele MDED⁵. În primele 3 trimestre al anului 2024, 80.3% din solicitările serviciilor G2B au fost realizate online și doar 19.7% din solicitări sunt încă la ghișee. Serviciile G2C înregistrează o adopție moderată totuși - doar 41% din totalul solicitărilor.
19. Tinerii cu vârste cuprinse între 18 și 29 de ani sunt cei mai activi utilizatori de servicii electronice, apelând la acestea de aproape șase ori mai des decât persoanele în vârstă de 60-74 de ani. De asemenea, există diferențe semnificative între persoanele cu niveluri de studii diferite, cei cu studii superioare fiind mult mai predispuși să utilizeze aceste servicii. Aceste discrepanțe indică o nevoie urgentă de a reduce decalajul digital și de a asigura accesul la servicii electronice pentru toate categoriile de populație. Interesul pentru serviciile publice online a atins un maxim în 2022, cu 44,3% dintre respondenți utilizând internetul pentru a

³ <https://www.undp.org/moldova/publications/digital-readiness-assessment>

⁴ https://ega.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_sondaj_anual_2023_rom_final.pdf

⁵ <https://mded.gov.md/transparenta/servicii-publice-digitalizate/>

obține informații despre servicii medicale. În 2023, 42,7% dintre respondenți au declarat că au căutat informații despre organizații guvernamentale online. De asemenea, s-a înregistrat o creștere a interesului pentru informații despre instituții culturale (32,0%) și pentru solicitarea serviciilor publice online (25,6%).⁶

20. Conform sondajului realizat de Proiectul de asistență rapidă în domeniul securității cibernetice din Moldova finanțat de UE⁷, deși 61% dintre respondenți sunt încrezători că au cunoștințe bune sau foarte bune despre siguranța online, există un decalaj semnificativ: doar 19% știu ce este phishing-ul și 27% înțeleg conceptul de cyberbullying. Aceasta indică faptul că, deși există un anumit nivel de cunoștințe și abilități digitale, există și o nevoie acută de informare suplimentară în rândul populației privind regulile de igienă cibernetică.
21. În ciuda eforturilor depuse pentru consolidarea securității cibernetice, prin crearea cadrului de reglementare și a celui instituțional, în primul rând prin crearea Agenției de Securitate Cibernetică, numărul atacurilor cibernetice în Moldova a crescut semnificativ, cu peste 30% în ultimii trei ani. Această tendință alarmantă subliniază necesitatea urgentă de a intensifica investițiile în securitatea cibernetică și de a adopta măsuri mai eficiente pentru a proteja infrastructura critică și datele personale ale cetățenilor.
22. Conform Sondajului național anual 2023 realizat de Agenția de Guvernare Electronică (AGE)⁸, putem vedea următoarele concluzii:
 - a. Bărbații au o rată mai mare de acces la computere (62,6%) comparativ cu femeile (52,5%).
 - b. Tinerii (16-29 ani) sunt mai bine echipați cu computere (68,1%) decât persoanele în vârstă (60-74 ani), unde rata scade la 41,7%.
 - c. Accesul la computere este mai mare în mediul urban (67,4%) decât în mediul rural (49,3%), și aceasta rămâne o provocare majoră care adâncește diviziunea digitală.
 - d. Persoanele cu studii superioare au cea mai mare rată de dotare cu computere (80,9%).
 - e. Există o diferență semnificativă între gospodăriile cu venituri ridicate (75,9%) și cele cu venituri scăzute (29,0%) în ceea ce privește dotarea cu computere. Acest indicator fiind în scădere comparativ cu 2022 când 40% din gospodăriile cu venituri scăzute raportau dotare cu computere.

⁶ https://ega.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_sondaj_anual_2023_rom_final.pdf

⁷ https://ega.ee/wp-content/uploads/2024/01/EGA-Online-safety-awareness_results.pdf

⁸ https://ega.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_sondaj_anual_2023_rom_final.pdf

Figura 1. Rata de dotare a gospodăriilor cu computer

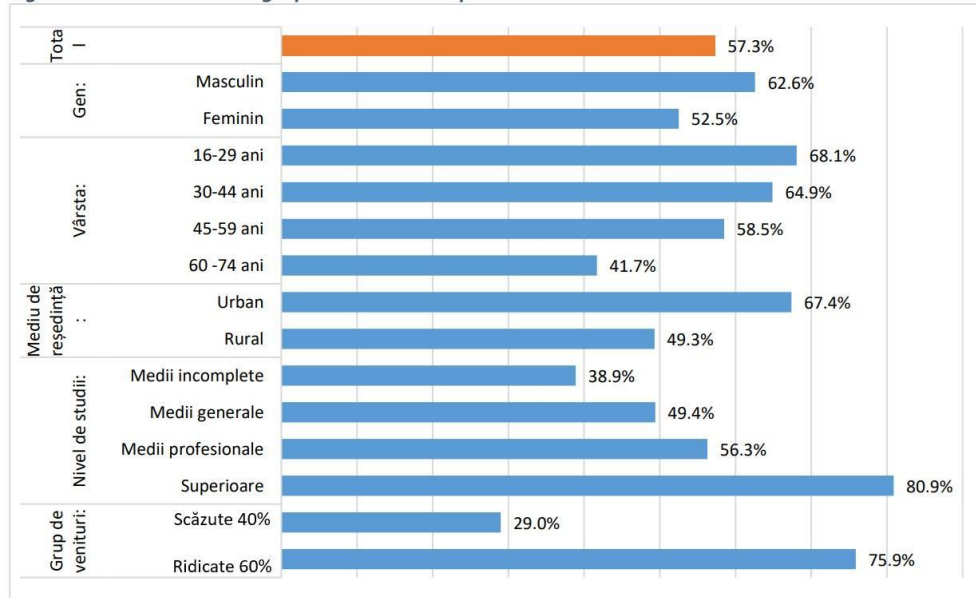

Figura 1. Rata de dotare a gospodăriilor cu computer

Sursa: Agenția de Guvernare Electronică

23. Potrivit Indicelui global Speedtest⁹ care oferă lunar o comparație a datelor privind viteza de acces la Internet pentru 100 de țări din întreaga lume, Republica Moldova se află pe locul 57 în ceea ce privește viteza pe bandă largă mobilă (cu o viteză de descărcare de 50 Mbps, comparativ cu media globală de 48 Mbps) și pe locul patruzeci în ceea ce privește viteza pe bandă largă fixă (cu o viteză de descărcare de 122 Mbps, mai mare decât media globală de 98 Mbps).
24. Moldova se numără printre liderii mondiali în accesibilitatea internetului Gigabit pentru populație - peste 90%¹⁰, la tarife accesibile, ce constituie un avantaj important pentru dezvoltarea economiei digitale. Combinat cu o acoperire 4G de 98% și o penetrare semnificativă a fibrei optice, utilizatorii au o gamă variată de opțiuni, însă acest grad de disponibilitate a rețelelor de mare viteză nu are deocamdată impactul economic și social scontat.
25. Numărul total al conexiunilor fixe de acces la internet broadband în Republica Moldova a atins 825,2 mii la sfârșitul anului 2023, înregistrând o creștere de 4,6% comparativ cu valoarea din trimestrul al treilea al anului 2022 și o creștere de 25,9% față de trimestrul al treilea al anului 2019, ceea ce reprezintă o creștere de 169,5 mii abonați la internet fix. De asemenea, s-a

⁹ <https://www.speedtest.net/global-index>

¹⁰ <https://gigabitmonitor.com/-/tPopulationCovered>

observat o creștere substanțială a numărului de clienți de internet broadband mobil, de la 2,4 milioane în 2019 la 3,0 milioane la sfârșitul anului 2023, ceea ce reprezintă o creștere de 602,6 mii. Din totalul de 1,1 milioane de gospodării, 825,2 mii sunt conectate la internet, dintre care 747,5 mii prin fibră optică și 68,6 mii prin tehnologia ADSL.

26. În baza analizei datelor oferite de furnizorii de servicii de Internet fix, în Republica Moldova există 431 de localități care se încadrează în definiția „zonelor albe”. Majoritatea acestor localități sunt mici și izolate, necesitând investiții semnificative pentru extinderea rețelei de Internet de bandă largă. În total, în localitățile din „zonele albe” locuiesc circa 72 de mii de gospodării, sau 6,3% din toate gospodăriile din țară. Există o corelare directă între dimensiunea unei localități și șansele ca aceasta să fie lipsită de internet de bandă largă.
27. Modalitățile de accesare a internetului s-au diversificat semnificativ, telefonul mobil devenind principalul dispozitiv folosit. Astfel, 81,2% dintre respondenții sondajului AGE au declarat că accesează internetul prin intermediul acestuia, în creștere cu 3% față de 2022 și cu 8% față de 2021.¹¹
28. Volumul total al traficului generat de utilizatorii serviciilor de Internet mobil în anul 2023 a fost determinat de o creștere de circa 25,9 % sau 67341 TB față de anul precedent dintre care: utilizatorii de Internet mobil prin intermediul smartphone-ului (utilizatori voce) au generat un trafic în creștere de circa 35,6 % sau 71891 TB, iar utilizatorii de Internet mobil dedicat au consumat mai puțin cu circa 7,8 % sau 4550 TB, ceea ce indică clar preferințele utilizatorilor privind dispozitivele utilizate.¹²

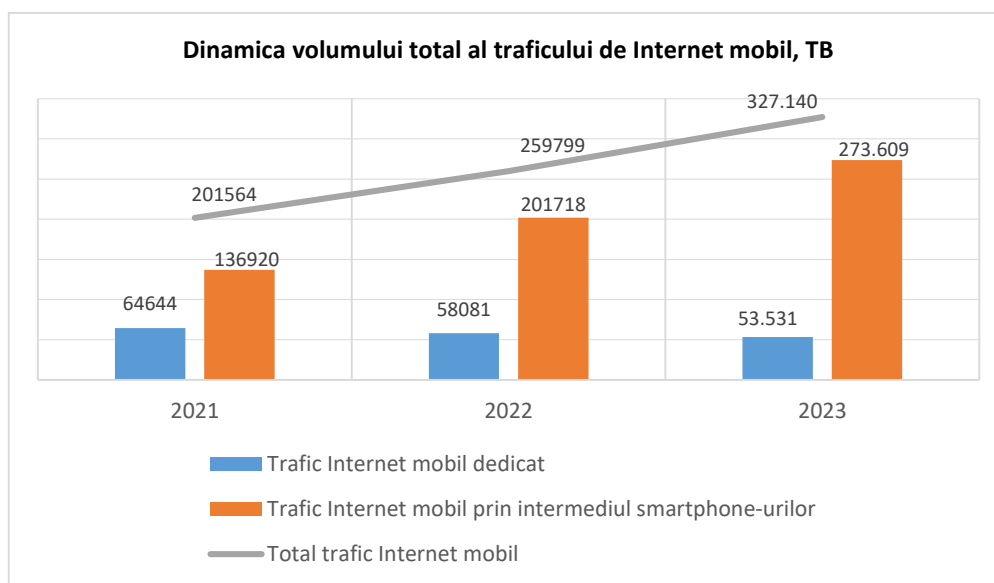

Figura 2. Dinamica volumului total al traficului Internet mobil, TB

Sursa: ANRCETI

¹¹ https://ega.gov.md/sites/default/files/document/attachments/raport_sondaj_anual_2023_rom_final.pdf

¹² <https://www.anrceti.md/files/filefield/Anuar%20statistic%202023.pdf>

29. Numărul de studenți înscriși la universitățile din Moldova a crescut cu 15% în 2024, cu cele mai mari cereri în domenii precum Drept, Economie, Educație și Tehnologia Informației. Inițiative precum „Clasa Viitorului” și „Tekwill” promovează învățarea bazată pe tehnologie și inovație. Studiul PNUD¹³ privind Viitorul Educației Superioare în Moldova accentuează provocările sistemului:

- Un sistem de învățământ teoretic și rigid, care nu este atractiv pentru studenți;
- Nivel scăzut de motivație și abilități reduse ale profesorilor de a genera schimbări;
- Lipsa inovației în sistemul de învățământ.

30. Tinerii din Republica Moldova manifestă un interes deosebit pentru domenii precum științele economice, IT și medicină, atrași de perspectivele de angajare și de salariile competitive pe piața muncii. Această alegere reflectă o adaptare la cerințele actuale ale economiei globale, însă salariile în aceste domenii rămân sub așteptări comparativ cu alte țări europene, ceea ce alimentează fenomenul migrației tinerilor specialiști.

Tabelul 1

	Moldova	Ucraina	Georgia	Bulgaria	România
Studenți în IT (aprox.) (% din total)	14.000 - 18%	40.000 - 22%	12.000 - 15%	30.000 - 18%	35.000 - 20%
Salariu mediu în IT	~1.500 EUR/lună	~1,200 EUR/lună	~1,280 EUR/lună	~1.700 EUR/lună	~1.800 EUR/lună
Șomaj în rândul tinerilor	~14%	~17%	~20%	~14%	~17%

Sursa: Biroul Național de Statistică

31. Datele privind repartizarea absolvenților în domeniile STEM (Științe, Tehnologie, Inginerie și Matematică) relevă o discrepanță alarmantă între oferta și cererea de profesori. În timp ce există un număr semnificativ de posturi vacante, în special la matematică și fizică, numărul absolvenților care aleg să se întoarcă în sistemul educațional este extrem de mic. De exemplu, pentru 211 de posturi de profesor de matematică, s-au repartizat doar 5 absolvenți. Această situație critică duce la un deficit acut de cadre didactice în aceste domenii, afectând calitatea actului educațional.¹⁴

32. Ponderea personalului ocupat în activități de cercetare și dezvoltare este relativ scăzută comparativ cu alte țări europene. Conform datelor disponibile, ponderea personalului din cercetare-dezvoltare în totalul populației ocupate este de aproximativ 3,9% în Moldova, mult mai mică decât media Uniunii Europene de 12,5%. Numărul de cercetători este într-o continuă

¹³ https://www.undp.org/sites/g/files/zskgke326/files/migration/md/03_VIITORUL-EDUC_var-ROM_23-01-2020_NEW.pdf

¹⁴ <https://ipre.md/2023/03/02/studiu-evaluarea-sistemului-de-formare-initiala-si-formare-continua-a-cadrelor-didactice-din-republica-moldova/>

scădere, iar tinerii nu manifestă un interes ridicat față de acest domeniu.¹⁵ Conform datelor prezentate de AGEPI, se observă o scădere constantă a cererilor depuse pentru brevete de invenție în Republica Moldova, atât din partea solicitanților naționali, cât și din partea solicitanților străini. Valorile maxime au fost înregistrate în anii 1994-1995 pentru solicitanții naționali (peste 200 de cereri pe an), în ultimii ani (2022-2023), acest număr a scăzut semnificativ, la doar 30 de cereri în 2023. La fel, și pentru solicitanții străini, numărul cererilor este în scădere, ajungând la doar 6 cereri în 2023, ceea ce reflectă un interes redus sau o activitate mai scăzută în domeniul protecției invențiilor pe plan internațional în Moldova.¹⁶

33. În anul 2023, cheltuielile efectuate pentru activitatea de cercetare-dezvoltare au însumat 671,1 milioane lei, reprezentând 0,22% din produsul intern brut. În anul 2023, comparativ cu anul 2022, cheltuielile pentru activitatea de cercetare-dezvoltare s-au majorat cu 40,9 milioane lei (sau cu 6,5%), inclusiv în instituțiile publice – cu 21,6 milioane lei (sau cu 4,1%). Cheltuielile instituțiilor publice au prezentat 82,2% din totalul cheltuielilor efectuate pentru activitatea de cercetare-dezvoltare în anul 2023, comparativ cu 84,1% în anul 2022 (înregistrându-se o descreștere cu 1,9 puncte procentuale).¹⁷
34. Investițiile în tehnologizarea școlilor sunt semnificative. Doar în ultimii ani, Guvernul, în parteneriat cu UN, EU, Banca Mondială, Parteneriatul Global pentru Educație (PGE) și alți parteneri, au distribuit peste 10,000 de laptopuri în instituțiile de învățământ, au fost alocate fonduri pentru modernizarea infrastructurii și transformarea digitală a mediilor de învățare în aproximativ 200 de școli.¹⁸
35. Digitalizarea sistemului de sănătate din Moldova a cunoscut progrese semnificative, cu implementarea treptată a Sistemul Informațional Integrat în Sănătate (SIIS), Dosarul Electronic al Pacientului (DEP) și telemedicinii. În timp ce SIIS a acoperit 60% din instituțiile medicale, penetrarea Sistemul informațional automatizat „Asistența Medicală Primară” (SIA AMS) în spitale rămâne scăzută, la doar 20%. Un raport al Curții de Conturi, arată că nivelul de utilizare al SIA AMP a fost în 2023 de doar 30%. Aproape 80 de instituții medicale primare au înregistrat un nivel de accesare al sistemului informațional de sub 1%. Alte 45 de instituții l-au folosit în proporție de până la 10%, alte 32 – de până la 20%. Doar 7 instituții ale medicilor de familie au reușit să utilizeze sistemul în proporție de 90%, iar 32 l-au folosit la o capacitate de până la 100%.¹⁹ DEP a fost adoptat în principal în mediul urban. Pandemia de COVID-19 a accelerat implementarea telemedicinii - în 2021, s-au înregistrat peste 50.000 de consultații la distanță în primele 6 luni ale anului, un număr în creștere față de anii anteriori. Utilizarea telemedicinii este mai frecventă în mediul urban, unde accesul la internet este mai bun și unde 75% din

¹⁵ https://statistica.gov.md/ro/activitatea-de-cercetare-dezvoltare-in-anul-2023-9454_61196.html

¹⁶ <https://agepi.gov.md/ro/content/brevete-de-inven%C8%9Bii-statistic%C4%83>

¹⁷ https://statistica.gov.md/ro/activitatea-de-cercetare-dezvoltare-in-anul-2023-9454_61196.html

¹⁸ <https://mecc.gov.md/ro/content/inceput-distribuirea-peste-5000-de-laptopuri-institutiile-de-invatamant-general-din-tara>

¹⁹ https://www.ccrm.md/ro/decision_details/1262/hotararea-nr-27-din-29-mai-2024-cu-privire-la

consultații la distanță au avut loc. Cu toate acestea, procesul întâmpină obstacole precum lipsa de personal calificat, finanțare insuficientă și preocupări legate de securitatea datelor.

36. Adopția identității digitale și semnăturii electronice rămâne scăzută în rândul cetățenilor. Potrivit datelor Serviciului Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică (STISC), la data de 30.09.2024, numărul total de certificate calificate valide pentru semnătura electronică era de 246.674 de unități, ce constituie doar cca. 10% din populație. Acest număr include toate tipurile de mijloace de identificare electronică (token-uri USB, ID-uri mobile și cărți de identitate electronice). În același timp IDNP/IDNO-uri unice autentificate în MPass din 2023 până la 30.09.2024: 208.500. În 2023 prin MSign au fost semnate în total 37.178.525 documente și doar în primele 9 luni ale anului 2024 - 38.207.825 documente.
37. În cele 41 de misiuni diplomatice și oficiile consulare ale Ministerului Afacerilor Externe, au fost emise doar 67 de certificate de semnătură electronică în 2023, ceea ce reflectă un nivel scăzut de utilizare/adopție și accesibilitate a semnăturii digitale și serviciilor electronice pentru diasporă.
38. Potrivit Agenției Servicii Publice (ASP), numărul total de cărți de identitate electronice emise în perioada 2014-2023 este de 525, dintre care numai 300 de cărți au statut valid.
39. De la lansarea sa în data de 8 august 2024 până la mijlocul lunii decembrie, serviciul EvoSign a înregistrat 8 583 de utilizatori care au finalizat cu succes procesul de înregistrare și 58 065 de sesiuni de autentificare reușite. Cifrele înregistrate de la lansare demonstrează adoptarea rapidă și utilizarea frecventă a serviciului EvoSign, subliniind potențialul său transformator asupra ecosistemul de servicii digitale din Republica Moldova. Cu toate acestea, pentru a răspunde pe deplin nevoilor actuale, EvoSign trebuie să fie completat cu funcționalități de semnătură electronică, precum și cu opțiuni pentru identificarea și înregistrarea la distanță a utilizatorilor. Aceste îmbunătățiri ar transforma EvoSign într-o soluție completă, capabilă să satisfacă cerințele cetățenilor pentru interacțiuni digitale sigure și eficiente cu serviciile publice.
40. În general, se observă o dinamică pozitivă în interesul societății pentru inițiativele de digitalizare promovate de Guvernul Republicii Moldova. Doar în 2024 Moldova Digital Summit a adunat peste 3000 de participanți din țară și din străinătate, oferind o platformă pentru discuții aprofundate despre viitorul digital al țării și despre colaborarea regională.
41. Procesul de dezvoltare a unei societăți digitale este determinat în primul rând de existența unei identități digitale în rândul cetățenilor. Având doar 10% din populație deținători de certificate calificate valide pentru semnătura electronică această transformare este imposibilă, mai ales ținând cont de faptul că marea majoritate a utilizatorilor sunt funcționari publici, care sunt obligați să dețină o semnătură electronică. Pentru a asigura accelerarea transformării și a nu investi resurse financiare considerabile în servicii publice ce nu vor fi adoptate, statul în regim de urgență trebuie să investească într-o soluție de identitate și semnătură electronică sigură, aliniată la standardele UE și accesibilă tuturor, precum și în promovarea acesteia.

II. 2 Dezvoltarea Sectorului TIC și a Economiei Digitale

42. În ultimii ani UE a devenit cel mai mare partener comercial al Republicii Moldova, acest lucru accentuând importanța alinierii la standardele, reglementările și practicile europene, inclusiv în privința dezvoltării unei economii moderne, competitive și inovative. 73% din companiile exportatoare au ales piața UE în 2023. În același timp peste 81% din investițiile străine directe în economie vin din UE²⁰.
43. Moldova înregistrează o creștere economică moderată în ultimii ani, suferind de pe urma șocurilor pandemiei și ulterior al războiului din regiune. Creșterea Produsului Intern Brut a fost determinată preponderent de agricultură, servicii și remitențe, care reprezintă o parte semnificativă din PIB²¹. Zona de liber schimb aprofundat și cuprinzător (DCFTA) cu UE a deschis noi piețe pentru produsele moldovenești, cu toate acestea, atragerea investițiilor străine directe (ISD) rămâne o provocare din cauza preocupărilor legate de guvernanta, corupție și infrastructură. Consolidarea statului de drept și creșterea transparenței sunt esențiale pentru dezvoltarea economică durabilă.
44. Sectorul IT a devenit unul dintre cele mai promițătoare sectoare economice în RM, cu potențial de contribuție semnificativă pentru modernizarea economiei naționale. În 2023, volumul de vânzări a atins aproximativ 15,95 miliarde lei, cu o pondere de 5,3 în PIB. Comparat cu 2,2 mlrd lei vânzări anuale în 2015, acesta a crescut de 7,5 ori.

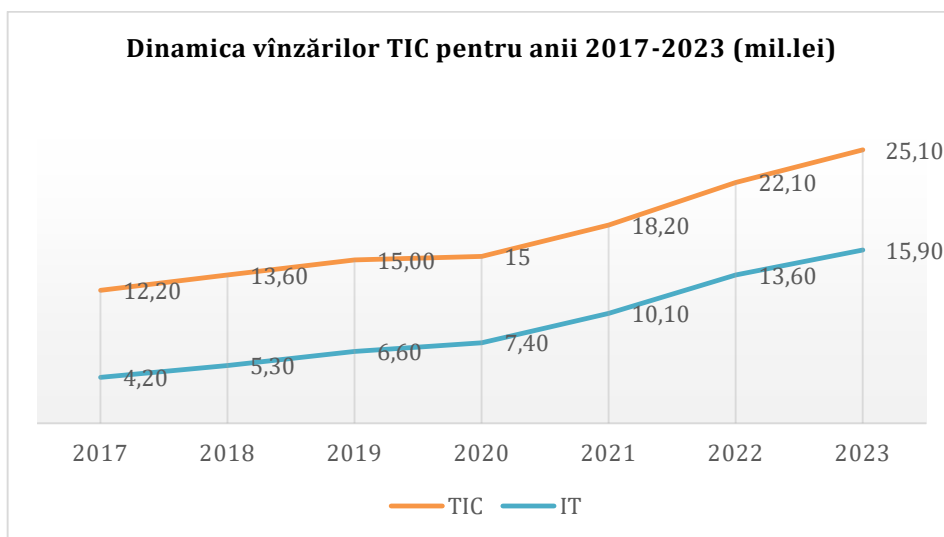

Figura 3. Dinamica vânzărilor TIC pentru anii 2017-2023 (mil. lei)

Sursa: MDED

²⁰ https://statistica.gov.md/files/files/publicatii_electronice/Moldova_in_cifre/2024/Moldova_cifre_2024.pdf

²¹ https://statistica.gov.md/files/files/publicatii_electronice/Moldova_in_cifre/2024/Moldova_cifre_2024.pdf

45. Exporturile sectorului TIC s-au majorat cu 23,9%, până la 630 mil. USD în 2023, înregistrând și cea mai mare creștere a exporturilor de servicii IT de 580 mil USD.²²

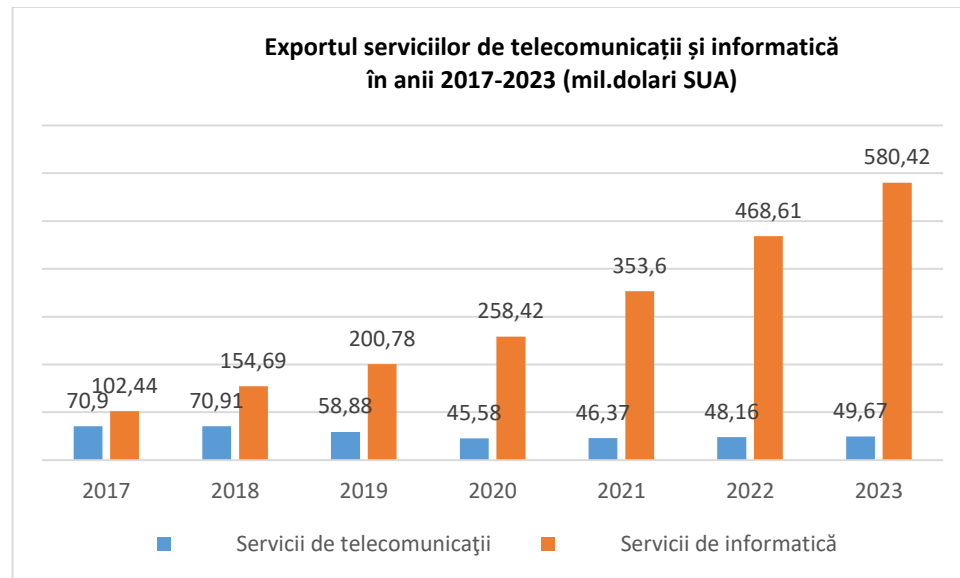

Figura 4. Exportul serviciilor TIC în anii 2017-2023 (mil.dolari SUA)

Sursa: MDED

46. În 2023, sectorul IT a înregistrat o creștere de trei ori mai mare a ponderii sale în PIB-ul țării comparativ cu 2015. Catalizatorul acestei creșteri este în special Moldova Innovation Technology Park (MITP), care reprezintă aproape 80% din întregul sector IT din țară. În prezent, comunitatea MITP este formată din peste 2000 de companii rezidente, reprezentând o creștere de șase ori în ultimii 7 ani. Anul 2024 a înregistrat cel mai mare aflux de noi rezidenți, cu 380 de companii suplimentare alăturându-se de la începutul anului, datorită listei extinse de activități eligibile în cadrul Parcului.

²² <https://bnm.md/ro/content/evolutia-conturilor-internationale-ale-republicii-moldova-trimestrul-iv-2023-si-anul-2023>

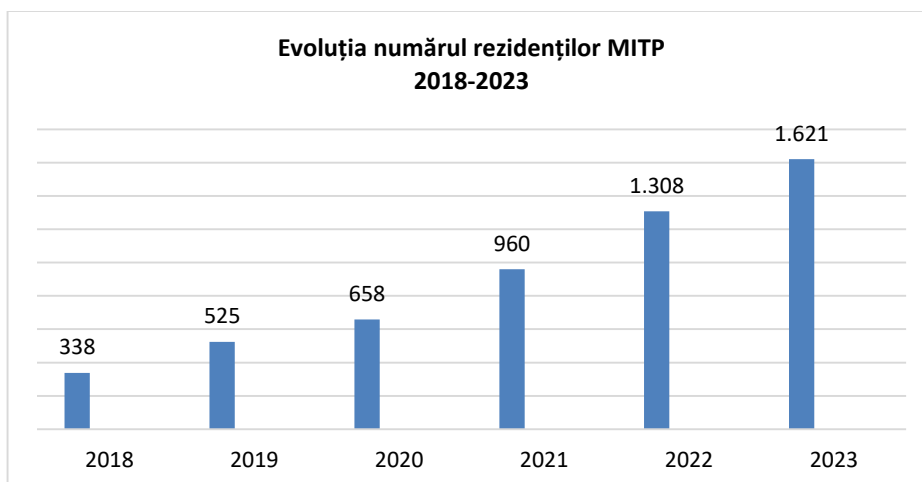

Figura 5. *Evoluția numărului rezidenților MITP în perioada anilor 2018-2023*

Sursa: MDED

47. Reprezintă interes percepția din afara Republicii Moldova, asupra avantajelor și dezavantajelor de a coopera cu companiile moldovenești din domeniul IT, realizată de Emerging Europe.²³ Astfel, drept puncte forte ale companiilor noastre din domeniu sunt: eficiența costurilor (operaționale și de personal), calitatea serviciilor, perspectiva europeană a RM, accesibilitatea talentelor. De cealaltă parte, printre provocări se enumeră: cultura de afaceri, retenția specialiștilor, mediul de reglementare, calitatea infrastructurii (în general), insuficiența de cunoștințe privind potențialul pieței.
48. Nivelul de adopție pe piața locală a produselor și serviciilor IT dezvoltate de companiile rezidente - în alte sectoare ale economiei naționale, este unul relativ scăzut în comparație cu dinamica generală de creștere a sectorului. Astfel, în perioada 2018-2023, volumul de vânzări pe piața locală a crescut de la 18 mln. euro, la 72 mln euro (x4), pe când exporturile au înregistrat o creștere de la 79 mln USD, la 580 mln USD (x7,5). Chiar dacă creșterea exporturilor este un fapt încurajator în sine, totuși aceste cifre suprapuse cu alte evaluări, indică un nivel scăzut de investiții TIC în alte sectoare ale economiei.
49. 4,4% dintre angajații din Moldova lucrează în sectorul TIC, al doilea cel mai mare procent dintre toate țările europene, după Estonia. În ultimii ani, s-a înregistrat și o creștere semnificativă a numărului de angajați străini, cu o creștere de zece ori în 2023 comparativ cu 2018. Salariile în sectorul IT sunt cele mai mari din economie.
50. Deși primele reglementări privind comerțul electronic în Moldova datează din 2004, dezvoltarea acestui sector a fost lentă, lipsind un efort coordonat din partea autorităților și o cerere consistentă din partea pieței. Abia în contextul pandemiei COVID-19 s-a acordat o atenție sporită comerțului electronic, iar autoritățile, în colaborare cu sectorul privat și cu

²³ <https://mitp.md/p/public/files/IT%20Investment%20Guide%20for%20Moldova.pdf>

sprijinul USAID²⁴, au elaborat o Foaie de parcurs pentru a stimula dezvoltarea acestui sector²⁵, în baza căreia au fost promovate o serie de modificări substanțiale la legislația din domeniu²⁶.

51. Raportul eCommerce pentru Moldova „Recommendations for eCommerce harmonisation with the EU” din Martie 2024 consemnează progrese semnificative ale Republicii Moldova în îmbunătățirea ecosistemului său de comerț electronic, aplicând strategii de marketing digital similare celor din UE, punând astfel bazele unei integrări de succes în cele mai mari piețe online. În ciuda tuturor realizărilor, rămân câteva provocări deschise:

- Preferința pentru plata la livrare, așa cum multe gateway-uri de plată globale nu sunt acceptate în Moldova.
- Blocarea sau limitarea nejustificată a accesului unui client la interfața online a comerciantului, ce este planificată pentru soluționare prin alinierea la Regulamentul UE 2018/302.
- Procedura de returnare a produselor nu este în prezent aliniată la cea din UE, Retururile mărfurilor sunt tratate ca importuri, implicând declarații vamale.
- Declarațiile vamale pe suport de hârtie nu au fost încă eliminate iar ID-urile pentru urmărirea mărfurilor cumpărate nu sunt armonizate cu procedurile în UE.
- Livrarea transfrontalieră de asemenea este o mare provocare, operatorul poștal național desemnat, precum și operatorii de livrare de colete vor trebui să depună eforturi pentru a reduce timpul de livrare pentru livrările interne și transfrontaliere ale mărfurilor B2C cu câteva zile a atinge standardul UE de livrare în 48 de ore.

De asemenea, EU4Digital a dezvoltat și lansat consultări pe domeniul comerțului electronic pentru IMM-urile din Republica Moldova, precum și cursul on-line de comerț electronic EU4Digital Academy în limba română.

52. La finele anului 2023 erau înregistrate 1199 de platforme de comerț electronic, fiind atestată o creștere de 57% în comparație cu anul 2022. Conform BNM, valoarea plăților online pentru anul 2023 pe platformele de e-comerț a constituit aproximativ 500 milioane Euro, dintre care 365 mln Euro cumpărături pe platforme străine și 135 mil Euro pe platforme locale. Vânzările de produse tangibile și servicii comerciale prin comerț electronic în Moldova, inclusiv prin plata la livrare, au crescut cu 15,2% față de anul precedent, ajungând la o valoare estimată de 358,6 milioane EUR (fără TVA) în 2023. În 2023, cumpărătorii online din Moldova au cheltuit aproximativ 91 EUR pe lună pentru achiziții pe internet. În general, există un decalaj digital vizibil pe piață, aproximativ 80% din populația adultă fiind exclusă din comerțul electronic și

²⁴ https://pdf.usaid.gov/pdf_docs/PAooZ2NG.pdf

²⁵ https://consecon.gov.md/wp-content/uploads/2024/07/FOAIA_DE_PARCURS_PENTRU_ECONOMIE_DIGITALA%CC%86_S%CC%A6I_COMERT%CC%A6_ELECTRONIC.pdf

²⁶ https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136266&lang=ro

economia modernă.²⁷ Simplificarea procedurilor vamale pentru exporturile online rămâne una din principalele provocări ale antreprenorilor.

53. Conform datelor BNM, pe parcursul anului 2023 s-au evidențiat și alte tendințe pozitive în ceea ce privește instrumentele de plată fără numerar și anume: valoarea totală a plăților fără numerar efectuate cu carduri de plată emise în RM a fost de 47,06 mld lei în creștere cu 35.6 % comparativ cu anul 2022. A crescut și numărul de operațiuni fără numerar efectuate peste hotare, cu carduri emise în Republica Moldova. Astfel, în anul 2023, s-au înregistrat aproximativ 27 de milioane de astfel de plăți. Rețeaua de companii/instituții care acceptă cardurile de plată din Republica Moldova s-a extins pe parcursul anului 2023, numărul POS terminalelor a crescut cu 4391 de unități, față de anul precedent, constituind la finele anului 2023 – 36,709 POS terminale. Aceste cifre reflectă faptul că prestatorii de servicii de plată sunt mai flexibili și deschiși necesităților IMM-urilor, băncile oferind servicii suplimentare aferente comerțului electronic, iar cetățenii RM manifestă o încredere tot mai mare în plățile fără numerar, reducând în acest sens dependența față de numerar.
54. Conform estimărilor USAID din Raportul de evaluare a ecosistemului digital la nivel de țară²⁸, Republica Moldova înregistrează un decalaj în ceea ce privește nivelul de incluziune financiară digitală comparativ cu țările vecine. Lipsa unei strategii dedicate și a unei unități specializate în cadrul autorităților de reglementare, precum și barierele existente în calea adoptării serviciilor financiare digitale, împiedică accesul unei părți semnificative a populației, în special a celei din mediul rural, la beneficiile economiei digitale. Cu toate acestea, potențialul de dezvoltare a incluziunii financiare digitale este considerabil, având în vedere că aceasta poate contribui la creșterea bunăstării gospodăriilor cu venituri mici și la dezvoltarea sectorului IMM.
55. Sectorul slab dezvoltat al serviciilor financiare digitale (fintech) determină în mare parte, o creștere lentă pe piața de comerț electronic. Decalajele în ce privește capacitatea pieței, cererea redusă din partea consumatorilor și economia tenebră întârzie dezvoltarea sectorului comerțului electronic, împreună cu provocările legate de logistică.
- Dezvoltarea comerțului electronic este constrânsă inclusiv de adoptarea lentă a tehnologiilor digitale de către IMM-uri. Lipsa de cunoștințe, costurile ridicate ale implementării soluțiilor digitale și o rentabilitate percepută ca fiind pe termen lung, descurajează multe IMM-uri de a-și îmbunătăți prezența online.
56. În prezent, mai mult de 60% din serviciile publice G2B sunt disponibile în format electronic. 2.5 din 3 antreprenori preferă să utilizeze serviciile online,²⁹ iar 5392 entități utilizează facturarea electronică.

²⁷

https://www.amcham.md/st_files/2024/07/15/AmCham%20Moldova%20Raport%20pia%C8%9Ba%20comer%C8%9Bului%20electronic%20din%20Republica%20Moldova%20RO.pdf

²⁸ <https://www.usaid.gov/sites/default/files/2023-01/Moldova%20DECA%20%28Romanian%29.pdf>

²⁹ <https://mded.gov.md/transparenta/servicii-publice-digitalizate/>

57. Începând cu 2022, Agenția Servicii Publice (ASP) este obligată să înregistreze online companii, iar datorită întârzierii în dezvoltarea resurselor informaționale interne, acest lucru se întâmplă deocamdată prin intermediul poștei electronice. Înregistrarea de stat a persoanei juridice, sucursalei acesteia, precum și a întreprinzătorului individual / gospodăriei țărănești se efectuează în termen de 24 ore, care se calculează din ziua lucrătoare imediat următoare celei în care au fost prezentate documentele necesare înregistrării. Serviciul electronic ”Înregistrarea de stat la distanță a unității de drept” cu utilizarea adresei electronice, poartă caracter provizoriu și urmează a fi prestat pe parcursul perioadei de timp necesare pentru dezvoltarea și implementarea noului sistem informațional „Registrul de Stat al Unităților de Drept”, arhitectura căruia prevede dezvoltarea unui modul software dedicat înregistrării de stat a unităților de drept în regim online, conceptualizat ca platformă digitală.³⁰ Din data de 15.05.2023 până la 30.09.2024 ASP a prelucrat 6841 cereri de înregistrare a persoanelor juridice în mod online.
58. Ecosistemul de startup-uri din Moldova prezintă un potențial semnificativ, cu peste 90 de startup-uri tehnologice la diferite stadii de dezvoltare. Cu toate acestea, una dintre principalele provocări ale fondatorilor rămâne accesul la finanțare, în special în *early-stage*. În 2023, doar 11 startup-uri au reușit să atragă investiții private, iar majoritatea acestora au fost investiții străine (cca 15 mln USD).³¹
59. În ciuda progreselor semnificative ale ecosistemului startup-urilor din Moldova, reflectate de creșterea cu 28 de locuri în clasamentul StartupBlink, „THE GLOBAL STARTUP ECOSYSTEM INDEX 2024”³², domeniul rămâne într-un cadru legislativ neclar și insuficient dezvoltat, iar nivelul scăzut de cultură antreprenorială determină dinamica redusă în acest sens.
60. În Republica Moldova sunt autorizați 343 de furnizori de rețele și servicii de comunicații electronice, cu un volum de vânzări obținute în 2023 de cca. 6,35 miliarde lei, sau o cotă de 2.1% din PIB. de comunicații electronice are o dinamică relativ pozitivă, înregistrând un volum de 323,0 milioane lei investiții în anul 2023, ce constituie o creștere de 28,3% față de anul precedent. Această tendință a fost determinată de sporirea investițiilor în rețelele mobile și cele fixe, care cumulativ constituie circa 97,8 % din totalul de investiții din sector³³.

³⁰ <https://www.asp.gov.md/sites/default/files/servicii/persoane-juridice/ghid-pt-inregistrarea-electronica-a-UD-17.05.23.pdf>

³¹ <https://admin.brizy.io/customfile/dcf467e7077fc9e9aba48b580154fa55fc6258342626091291c08bfd08do8088/SMF-Annual-Report-2023.pdf>

³² <https://www.startupblink.com/>

³³ <https://anrceti.md/files/filefield/Anuar%20statistic%202023.pdf>

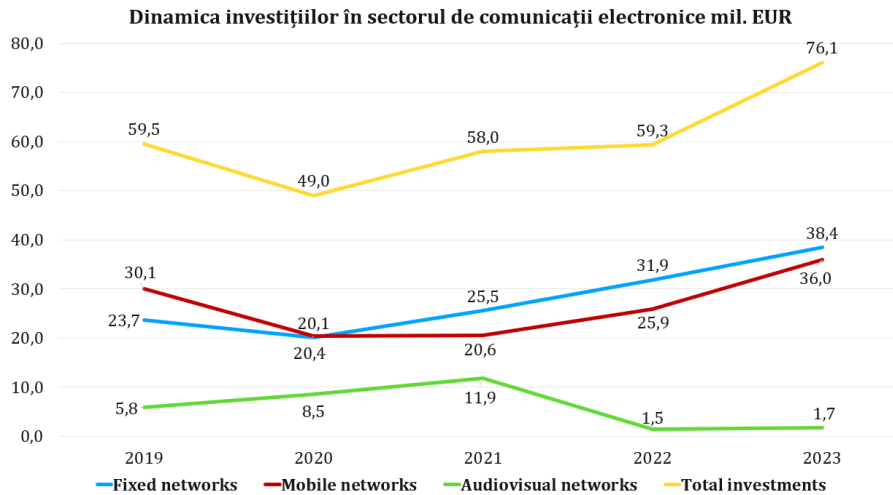

Figura 6. Dinamica investițiilor în sectorul de comunicații electronice (mil. EUR)

Sursa: ANRCETI

61. Începând cu 1 ianuarie 2024, tarifele de roaming între Republica Moldova și statele membre ale Uniunii Europene au fost reduse, datorită unui acord semnat între UE și țara noastră. Operatorii de telefonie mobilă din Republica Moldova și cei din Uniunea Europeană și Spațiul Economic European au convenit voluntar să ofere utilizatorilor finali oferte mai avantajoase. Acordul actual reprezintă o soluție pe termen scurt, bazată pe înțelegeri voluntare între operatori.
62. În ceea ce privește asigurarea securității cibernetice, în ultimul an Republica Moldova a avansat în instituirea unui cadru instituțional. În acest sens, urmare adoptării Legii nr.48/2023 privind securitatea cibernetică, a fost instituită Agenția pentru Securitatea Cibernetică care exercită rolul de echipă de răspuns la incidentele de securitate cibernetică (CERT) la nivel național și punct național unic de contact, precum și va asigura implementarea politicii de stat, supravegherea și controlul în domeniul securității cibernetice.
63. Raportul Network Readiness Index 2023³⁴ poziționează Republica Moldova pe locul 67 la indicatorii pregătirii de rețea din 134 de țări evaluate. Datele dezagregate din această analiză indică, că țara noastră are cele mai bune performanțe la acoperirea populației cu rețele broadband – clasându-se pe poziția 28, conectarea la rețea (FTTH/building Internet subscriptions) – poziția 44, la prețul terminalelor – 47, la securitatea serviciilor de internet – 48, iar cadrul de reglementare TIC fiind evaluat drept destul de facil, poziționând țara noastră pe poziția 34. Totodată, NRI evidențiază că accesul la Internet în școlile din Republica Moldova este unul foarte bun, poziționând țara noastră pe locul 36, alfabetizarea digitală a adulților – locul 12, publicare și utilizare date mobile – 34, dezvoltarea aplicațiilor mobile – 11, exporturi servicii TIC – 12.

³⁴ [republic-of-moldova.pdf \(networkreadinessindex.org\)](https://republic-of-moldova.pdf(networkreadinessindex.org))

Din alt punct de vedere, acest studiu internațional identifică punctele slabe ale Republicii Moldova în pregătirea de rețea, și anume: legislația eComerț – poziția 87, investiții în tehnologii emergente – 119, investiții globale în servicii de comunicații electronice – poziția 108, investiții în R&D și universități – 86, exporturi de produse și servicii ce înglobează tehnologie înaltă (excepție exporturile de produse și servicii TIC) – 94, plăți digitale în regiunile rurale – 93, cheltuieli pentru software – 93, protecția vieții private – poziția 109.

64. Republica Moldova a avansat enorm în implementarea modelelor avansate de reglementare a pieței de comunicații electronice, acest fapt contribuind mult la dezvoltarea sectorului, conform Uniunii Internaționale în Telecomunicații³⁵, dar se constată necesitatea unor noi măsuri de ajustare a cadrului instituțional în ceea ce privește dezvoltarea politicilor și mecanismele de reglementare a pieței. ITU constată insuficiența de independență și de responsabilitate a autorității de reglementare, iar politicile de dezvoltare a economiei digitale trebuie să pună accentul pe competitivitatea digitală, care poate fi îmbunătățită semnificativ prin utilizarea unor instrumente de reglementare colaborativă, reforme pro-concurențiale în toate domeniile legate de transformarea digitală, stimulente regulatorii pentru inovare, dar și mecanisme solide și aplicabile pentru protecția consumatorilor în era digitală. Alt aspect important, vizează lipsa unui cadru unic de gestionare și monitorizare a implementării politicilor în domeniul economiei digitale și dezvoltării sectorului TIC.

³⁵https://www.itu.int/en/ITU-D/Regional-Presence/Europe/Documents/Events/2021/National%20Workshop%20for%20Moldova/Moldova_case%20study_final.pdf

II. 3 e-Transformarea sectorului public

65. În ultimii ani, Republica Moldova a înregistrat progrese în dezvoltarea și modernizarea infrastructurii comune de e-Guvernare. Au fost dezvoltate și implementate cu succes multiple platforme digitale reutilizabile, cum ar fi MCloud, MPass, MPay, MConnect, MNotify, MPower, MSign, MTender, MDelivery, MCabinet, MLearn, eAPL, particip.gov.md și raportare.gov.md. Aceste instrumente au avut un rol esențial în transformarea sectorului public, facilitând accesul rapid și eficient la servicii electronice furnizate de sectorul public.
66. Portalul de Servicii Publice, care înregistrează anual peste 0.5 milioane de vizitatori unici, funcționează ca un ghișeu unic pentru toate serviciile publice. Acesta oferă acces direct la 294 servicii electronice, precum și informații detaliate despre alte 350 servicii publice și evenimente de viață, atât pentru cetățeni, cât și pentru companii.
67. Adoptarea portalului MCabinet cunoaște o creștere exponențială, evidențiată de dublarea numărului de utilizatori unici autentificați - de la 92.619 în întregul an 2023 la 176.855 în doar primele trei trimestre ale anului 2024. Această dinamică pozitivă demonstrează atât eficiența acestei platforme, cât și creșterea încrederii cetățenilor în serviciile digitale.
68. Un alt pas important în îmbunătățirea modului de interacțiune dintre cetățean și stat a fost lansarea în iunie 2024 a aplicației mobile guvernamentale a serviciilor publice integrate - EVO. Aplicația EVO aduce serviciile, documentele, datele și plățile guvernamentale la îndemâna fiecărui cetățean, prin intermediul dispozitivelor mobile. La 23.12.2024 aplicația a înregistrat în total 72.400 descărcări și 70.000 de documente generate în portofelul electronic al cetățenilor. Aplicația de asemenea este folosită activ pentru plăți electronice - la 23.12.2024 prin intermediul EVO au fost procesate 2.700 plăți cu un total de 1.608.000 MDL.
69. Moldova s-a clasat pe locul 70 în Indicele ONU de Dezvoltare a Guvernării Electronice în 2024³⁶, sub performanțele Estoniei (2), Lituaniei (21) și Letoniei (29). Deși a depășit România (72) și Belarus (77), există un decalaj semnificativ față de liderii regionali.
70. În 2022 Moldova s-a clasat în grupul A al celor mai avansate țări în Indicele de Maturitate a Tehnologiilor Guvernamentale în 2022³⁷, demonstrând o infrastructură digitală robustă și o implementare eficientă a soluțiilor de guvernare electronică.
71. Totuși, în ceea ce privește centrarea pe utilizator, transparența în proiectarea și livrarea serviciilor și serviciile transfrontaliere, mai există provocări majore. Acest aspect este evidențiat în raportul E-Government Benchmark 2024³⁸, în care Moldova a fost inclusă pentru prima dată în 2024, dar s-a clasat pe ultimul loc în Europa, cu un scor de 32 din 100 de puncte.
72. În 2024, prin dezvoltarea platformei e-APL și extinderea rețelei de centre unificate de prestare a serviciilor publice (CUPS), s-a realizat un pas semnificativ către o administrare publică mai

³⁶ <https://desapublications.un.org/sites/default/files/publications/2024-09/%28Web%20version%29%20E-Government%20Survey%202024%201392024.pdf>

³⁷ <https://cdn.www.gob.pe/uploads/document/file/4078650/GovTech%20Maturity%20Index.pdf>

³⁸ <https://www.capgemini.com/wp-content/uploads/2024/07/eGovernment-Report-2024.pdf>

eficientă și mai accesibilă la nivel local, facilitând accesul cetățenilor la serviciile publice digitale și îmbunătățind comunicarea dintre administrația centrală și autoritățile locale. Astfel, în prezent în cadrul celor 103 CUPS sunt prestate circa 100 de servicii publice electronice.

73. Începând cu 2011, Moldova a lansat inițiativa de deschidere a datelor guvernamentale, publicând peste 1268 de seturi de date pe portalul *date.gov.md*. Astăzi, platforma necesită o actualizare și populare cu date, pentru a elimina barierele în accesul și reutilizarea datelor publice. De asemenea, este imperativă alinierea cadrului normativ național la cel european în domeniu.
74. Conform recentelor date ale AGE, în cadrul MConnect sunt integrate 144 sisteme informaționale de stat, 252 de sisteme informaționale private, sunt implementate 633 de scenarii de schimb de date și au loc circa 1,5 milioane de interpelări reușite pe zi. Totuși, în pofida existenței unui cadru legal favorabil și a instrumentelor tehnologice, sistemele informatice guvernamentale rămân fragmentate, în multe cazuri substituirea documentelor prin furnizarea de date rămâne problematică. Această situație este accentuată de lipsa digitalizării complete a unor registre esențiale, cum ar fi cele privind bunurile imobile sau actele de stare civilă, ceea ce duce la procese redundante și la un schimb de date inefficient între instituții.
75. Transformarea digitală a sectorului public în Republica Moldova, deși promițătoare, se confruntă cu o serie de provocări complexe care îi încetinesc progresul și adâncesc discrepanțele în competențe digitale.
76. Platforma MCloud se confruntă cu limitări în capacitatea de a satisface cerințele crescânde de resurse și servicii ale administrației publice centrale și locale. Pentru a soluționa această provocare, urmează a fi aplicată o abordare bazată pe dezvoltarea unei infrastructuri hibride de Cloud, care va îmbina resursele MCloud existente cu serviciile de Cloud Public, optimizând astfel costurile și compensând deficitul de resurse umane și financiare. Această transformare va permite instituțiilor publice să beneficieze de avantajele tehnologiilor moderne de cloud computing, asigurând în același timp conformitatea cu cerințele de securitate și protecție a datelor.
77. Una dintre principalele probleme este existența unor sisteme informatice depășite și fragmentate, care nu permit o interoperabilitate eficientă între instituțiile guvernamentale. Deși există un cadru normativ solid – inclusiv Legea nr. 142/2018 privind schimbul de date și interoperabilitate și Hotărârea Guvernului nr. 211/2019 privind platforma de interoperabilitate (MConnect) – și au fost implementate instrumente electronice avansate care acoperă toate nivelurile de interoperabilitate (tehnic, semantic, organizațional și juridic), în multe cazuri substituirea documentelor prin furnizarea de date rămâne problematică.
78. De asemenea, adopția redusă a identității digitale și instrumentelor de semnătură electronică în rândul populației Republicii Moldova conduce la situația în care aceste instrumente sunt folosite de un grup destul de restrâns de persoane. Or, un factor cheie în această transformare

este implementarea identității și semnăturii electronice – o componentă esențială a infrastructurii pe care se va construi viitorul sistemelor de e-guvernare și de e-servicii private.

79. Lipsa unor standarde comune de dezvoltare de produs și design pentru platformele guvernamentale duce la o experiență fragmentată și inconsistentă pentru utilizatori, care se confruntă cu interfețe diferite și dificile de navigat pe fiecare platformă în parte.
80. Autoritățile publice adoptă adesea tehnologii digitale fără a reproiecta procesele tradiționale pentru a se adapta specificului mediului online, replicând astfel ineficiențele și birocrăția existentă. Multe dintre procesele interne includ activități ascunse, lipsite de valoare adăugată, care doar complică fluxul operațional și generează un efort administrativ inutil. Aceste practici duc la menținerea unor bariere pentru utilizatori, afectând negativ satisfacția acestora și reducând accesibilitatea serviciilor publice.
81. Prin urmare, transformarea digitală a administrației publice este îngreunată de provocări multiple, de la infrastructură tehnologică fragmentată și lipsa interoperabilității sistemelor, până la deficitul de personal calificat și rezistența la schimbare la nivel instituțional. Cu toate acestea, cea mai importantă barieră o constituie lipsa coordonării centralizate a inițiativelor în digitalizare la nivel de Guvern, precum și lipsa mecanismelor adecvate de implementare a cadrului normativ în domeniu, a investițiilor și proiectelor, la nivelul MDED. Pentru depășirea acestor bariere, este necesară o abordare integrată la nivel de guvern, care să combine modernizarea infrastructurii tehnice, simplificarea procedurilor administrative și consolidarea capacităților digitale, asigurând astfel o tranziție eficientă către servicii publice moderne și accesibile.
82. Experiența de până acum a evidențiat nevoia de standardizare, de modernizare și reutilizare a infrastructurii IT și de dezvoltare a competențelor digitale în sectorul public. O lecție importantă este necesitatea unei abordări centrate pe cetățeni, care să prioritizeze simplificarea interfețelor și a proceselor pentru utilizatori. De asemenea, alinierea la reglementările UE și integrarea în piața unică digitală europeană sunt pași esențiali pentru succesul transformării digitale a Republicii Moldova.
83. Una dintre cele mai importante lecții învățate este nevoia urgentă de a implementa o aplicație mobilă pentru identitate electronică, care să dispună de funcționalul necesar pentru identificarea și înregistrarea la distanță a utilizatorilor. Experiența a arătat că cetățenii preferă soluții simple și accesibile pentru interacțiunea cu serviciile guvernamentale. O asemenea soluție ar elimina multe din barierele actuale în adoptarea serviciilor electronice și ar crește gradul de utilizare a acestora. În acest sens, serviciul guvernamental de identitate și semnătură electronică mobilă, cunoscut sub denumirea de EvoSign, reprezintă o soluție cu un potențial semnificativ. Acest serviciu constituie un pas important spre modernizarea interacțiunii cetățenilor cu autoritățile publice, oferind o platformă integrată pentru gestionarea identității digitale. Cu toate acestea, pentru a răspunde pe deplin nevoilor actuale, EvoSign trebuie să fie completat cu funcționalități de semnătură electronică, precum și cu opțiuni pentru identificarea și înregistrarea la distanță a utilizatorilor. Aceste îmbunătățiri ar transforma EvoSign într-o

soluție completă, capabilă să satisfacă cerințele cetățenilor pentru interacțiuni digitale sigure și eficiente cu serviciile publice.

84. De asemenea, se evidențiază importanța unui cadru solid de interoperabilitate și centralizare a datelor, cu accent pe îmbunătățirea calității, disponibilității și clasificării corecte a acestora. Experiența a demonstrat că fragmentarea registrelor de stat, lipsa unei interoperabilități complete și absența unei clasificări clare a datelor au condus la inconsistențe în informații, gestionare inefficientă a datelor sensibile și dificultăți în asigurarea accesului adecvat la date. Pentru a depăși aceste provocări, este esențială implementarea unui cadru de guvernare și a unor standarde comune pentru colectarea, stocarea, clasificarea și partajarea datelor între instituții, precum și dezvoltarea unor mecanisme robuste de validare, securizare și actualizare continuă a informațiilor, în funcție de nivelul lor de sensibilitate și importanță strategică.

Capitolul III. OBIECTIVE GENERALE

85. Principalele domenii de intervenție ale Strategiei de Transformare Digitală a Moldovei urmează punctele cardinale ale Busolei Digitale a Uniunii Europene:

- Populație digitală calificată și profesioniști digitali înalt calificați
- Infrastructuri digitale sigure și sustenabile
- Transformarea digitală a întreprinderilor
- Digitalizarea serviciilor publice
- Integrarea în Piața Unică Digitală a Uniunii Europene

86. Viziunea STDM este ca Republica Moldova să devină o societate digitală inovatoare, digitalizată și incluzivă.

87. Pentru realizarea viziunii, sunt identificate șase Obiective Generale, implicit:

- Dezvoltarea unei societăți digitale;
- Dezvoltarea unui sector TIC robust și competitiv;
- Crearea unei economii digitale inovatoare și reziliente;
- Instituirea unui stat digital eficient, inteligent și transparent;
- Crearea unui mediu digital accesibil, sigur și incluziv;
- Consolidarea imaginii Republicii Moldova drept națiune digitală.

88. Programul este structurat în baza a 3 direcții prioritare:

- 3.1. Dezvoltarea Societății Digitale
- 3.2. Dezvoltarea sectorului TIC și al Economiei Digitale
- 3.3. e-Transformare a sectorului public.

CAPITOLUL IV. OBIECTIVE SPECIFICE

89. Programul conține 12 Obiective Specifice, după cum urmează:

- **Obiectivul General 1. Dezvoltarea unei societăți digitale:**
 - *Obiectivul Specific 1.1. Asigurarea accesului echitabil la serviciile digitale pentru toate categoriile de cetățeni și implicarea activă în actul de guvernare prin intermediul tehnologiilor digitale;*
 - *Obiectivul Specific 1.2. Implementarea eficientă a tehnologiilor digitale în procesul educațional la toate nivelurile de învățământ;*
 - *Obiectivul Specific 1.3. Asigurarea accesului la internet de mare viteză pentru cel puțin 90% din populație, inclusiv în zonele rurale și defavorizate;*
- **Obiectivul General 2. Dezvoltarea unui sector TIC robust și competitiv;**
 - *Obiectivul Specific 2.1. Promovarea și dezvoltarea serviciilor și produselor TIC cu valoarea adăugată înaltă;*
 - *Obiectivul Specific 2.2. Creșterea numărului și impactului startup-urilor și companiilor mici și mijlocii inovatoare din sectorul TIC;*
- **Obiectivul General 3. Crearea unei economii digitale inovatoare și reziliente;**
 - *Obiectivul Specific 3.1. Adoptarea pe scară largă de către întreprinderi a soluțiilor digitale pentru optimizarea proceselor de afaceri și creșterea competitivității;*
 - *Obiectivul Specific 3.2. Dezvoltarea unor noi modele de afaceri digitale și a unor noi segmente ale economiei digitale;*
- **Obiectivul General 4. Instituirea unui stat digital eficient, inteligent și transparent;**
 - *Obiectivul Specific 4.1. Crearea unui ecosistem digital în care identitatea digitală a cetățenilor să fie recunoscută și utilizată în mod securizat de toate instituțiile publice și private;*
 - *Obiectivul Specific 4.2. Creșterea transparenței sectorului public prin utilizarea tehnologiilor digitale;*
- **Obiectivul General 5. Crearea unui mediu digital accesibil, sigur și incluziv;**
 - *Obiectivul Specific 5.1. Asigurarea unui nivel ridicat de protecție a infrastructurii critice și a datelor personale a cetățenilor;*
 - *Obiectivul Specific 5.2. Dezvoltarea unei infrastructuri digitale guvernamentale unificate, scalabile, interoperabile și reziliente la amenințările cibernetice.*
- **Obiectivul General 6. Consolidarea imaginii Republicii Moldova drept națiune digitală.**
 - *Obiectivul Specific 6.1. Promovarea Republicii Moldova pe plan internațional ca țară digitală avansată cu un sector TIC de încredere.*

Obiectivul Specific 1.1. Asigurarea accesului echitabil la serviciile digitale pentru toate categoriile de cetățeni și implicarea activă în actul de guvernare prin intermediul tehnologiilor digitale;

Rațiunea intervenției: Prin facilitarea accesului la servicii publice online și la platforme de dialog, se urmărește creșterea implicării cetățenilor în procesul decizional și consolidarea democrației digitale.

Oferirea de servicii publice eficiente și transparente, accesibile online, va contribui la consolidarea încrederii cetățenilor în instituțiile statului.

Cetățenii se așteaptă la o experiență fluidă și centrată pe momentele importante din viața lor atunci când accesează serviciile publice, fără a fi nevoiți să interacționeze cu mai multe entități și să furnizeze repetitiv aceleași date. Fie că este vorba despre nașterea unui copil, înregistrarea unei căsătorii, pensionare sau alte evenimente definitorii, entitățile publice trebuie să anticipeze nevoile cetățenilor și să ofere servicii accesibile, intuitive și coerente.

Reorganizarea serviciilor publice în jurul acestor evenimente majore îmbunătățește eficiența, reduce povara administrativă și crește satisfacția generală. Această abordare sprijină, de asemenea, incluziunea digitală, asigurând accesul la servicii pentru un public larg, indiferent de nivelul lor de familiaritate cu birocrăția. Prin anticiparea nevoilor cetățenilor în momentele critice ale vieții, Guvernul poate oferi sprijin la timp, îmbunătățind astfel rezultatele sociale și consolidând încrederea în sectorul public.

Procesul de reorganizare va deschide noi oportunități pentru dezvoltarea unor servicii proactive și predictive, eliminând în același timp multe dintre serviciile actuale prin automatizarea proceselor, bazată pe identitatea digitală și interoperabilitate.

Toate serviciile legate de evenimentele de viață majore, atât pentru cetățeni, cât și pentru mediul de afaceri, trebuie să fie disponibile online. Aceste servicii digitale trebuie să aibă interfețe moderne, simple și standardizate, traduse în cel puțin două limbi (engleză și rusă) și accesibile de pe dispozitive mobile prin aplicația integrată EVO. În plus, în contextul aderării la UE, serviciile publice digitale trebuie să fie accesibile și cetățenilor străini prin intermediul portalului digital unic european (Your Europe).

Conținutul calitativ, clar și multilingv pe platformele guvernamentale va permite valorificarea inteligenței artificiale generative prin implementarea unui chatbot care să asiste utilizatorii în procesul de informare și solicitare a serviciilor publice.

Sectorul public trebuie să fie incluziv, iar transformarea digitală este un efort care trebuie asumat de întreaga comunitate. Instituțiile publice, alături de actorii neguvernamentali, trebuie să ofere sprijin și îndrumare cetățenilor care întâmpină dificultăți în utilizarea serviciilor digitale, asigurând totodată menținerea și îmbunătățirea calității serviciilor pe canalele tradiționale.

Tabelul 3

Obiectiv specific	Indicatori de performanță	Valoare a de referință 2023	Ținta pentru 2027	Furnizorul de date
1.1. Asigurarea accesului echitabil la serviciile digitale pentru toate categoriile de cetățeni și implicarea activă în actul de guvernare prin intermediul tehnologiilor digitale;	Ponderea serviciilor publice pentru cetățeni disponibile online	54%	85%	Agenția de Guvernare Electronică, prestatorii de servicii publice
	Ponderea serviciilor publice accesate online de către persoane fizice din totalul serviciilor publice prestate	30%	50%	Agenția de Guvernare Electronică, prestatorii de servicii publice
	Numărul de Centre Unificate de Prestare a Serviciilor Publice (CUPS)	103	200	Agenția de Guvernare Electronică
	Gradul de satisfacție al cetățenilor privind procesul de implicare prin intermediul tehnologiilor digitale (platforma e-Democracy)	0	>50 %	Agenția de Guvernare Electronică
	Numărul de evenimente de viață care includ servicii proactive	1	6	Agenția de Guvernare Electronică, prestatorii de servicii publice
	Ponderea serviciilor publice disponibile pentru a fi accesate prin intermediul EVO	45%	80%	Agenția de Guvernare Electronică, prestatorii de servicii publice

Obiectivul Specific 1.2. Implementarea eficientă a tehnologiilor digitale în procesul educațional la toate nivelurile de învățământ;

Rațiunea intervenției: Integrarea tehnologiilor digitale în curriculumul școlar și universitar urmărește transformarea metodelor de predare și învățare, creșterea accesului la resurse educaționale moderne și dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor și studenților. Prin educație digitală de la vârste fragede, se poate asigura că generațiile viitoare vor fi cetățeni digitali activi și responsabili.

Totodată, succesul implementării depinde de pregătirea adecvată a cadrelor didactice, prin cursuri de formare continuă, tutoriale și suport tehnic, pentru a integra eficient instrumentele digitale în procesul educațional.

Acest demers vizează și sprijinirea educației STEM prin crearea de laboratoare și organizarea de activități extracurriculare, precum competiții și hackathoane, care să stimuleze interesul pentru

știință și tehnologie dar și o promovare orchestrată la nivel național. De asemenea, un sistem educațional proactiv va utiliza analiza datelor pentru personalizarea experiențelor educaționale și îmbunătățirea performanțelor.

În ansamblu, implementarea acestui obiectiv va transforma educația într-un proces dinamic, interactiv și orientat spre viitor, pregătind generațiile tinere pentru oportunitățile și provocările economiei digitale globale.

Tabelul 4

Obiectiv specific	Indicatori de performanță	Valoare a de referință 2023	Ținta pentru 2027	Furnizorul de date
1.2. Implementare a eficienței a tehnologiilor digitale în procesul educațional la toate nivelurile de învățământ;	Ponderea cadrelor didactice instruite și certificate în domeniul competențelor digitale	n/a	>20%	Ministerul Educației și Cercetării
	Ponderea absolvenților STEAM din totalul absolvenților cu studii universitare	13,7%	>16%	Ministerul Educației și Cercetării, Biroul Național de Statistică
	Ponderea populației cu competențe digitale de bază	n/a	>30%	Biroul Național de Statistică

Obiectivul Specific 1.3. Asigurarea accesului la internet de mare viteză pentru cel puțin 90% din populație, inclusiv în zonele rurale și defavorizate;

Rațiunea intervenției: Accesul la internet este recunoscut pe plan internațional ca un drept fundamental al omului, esențial pentru dezvoltarea personală și integrarea în societatea modernă. În Moldova, există diferențe semnificative între mediul urban și cel rural în ceea ce privește accesul la internet. Aceste date evidențiază necesitatea unor eforturi susținute pentru a reduce disparitățile digitale dintre urban și rural.

Extinderea rețelelor de internet de mare viteză în întreaga țară, cu accent pe zonele rurale și defavorizate permite tuturor cetățenilor să participe activ la viața comunității, să acceseze informații și servicii esențiale și să beneficieze de oportunități educaționale și profesionale. Acest lucru implică investiții semnificative în infrastructură și colaborări cu furnizorii de servicii pentru a asigura conectivitate de calitate.

Prin atingerea acestui obiectiv, Republica Moldova își propune să devină o societate digitală incluzivă, în care fiecare cetățean are oportunitatea de a beneficia de avantajele tehnologiei moderne, contribuind astfel la dezvoltarea durabilă și la prosperitatea națională.

Tabelul 5

Obiectiv specific	Indicatori de performanță	Valoare a de referință 2023	Ținta pentru 2027	Furnizorul de date
1.3.Asigurarea accesului la internet de mare viteză pentru cel puțin 90% din populație, inclusiv în zonele rurale și defavorizate	Ponderea populației cu conectivitate la viteza de 100Mbps	14%	60%	Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației
	Ponderea populației cu acoperire 5G	n/a	10%	Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației
	Viteza medie de descărcare pe bandă largă fixă	122 Mbps	200 Mbps	Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației

Obiectivul Specific 2.1. Promovarea și dezvoltarea serviciilor și produselor TIC cu valoarea adăugată înaltă;

Rațiunea intervenției: Este esențială identificarea competențelor și avantajelor competitive ale sectorului TIC autohton, precum și a oportunităților emergente pe piața globală. Acest obiectiv va ghida strategiile de dezvoltare și investițiile în domeniu.

Produsele și serviciile cu valoare adăugată înaltă generează venituri mai mari și creează locuri de muncă mai bine plătite. De asemenea, acest model reduce dependența de industriile tradiționale și promovează o economie mai rezistentă. În plus, stimulează cercetarea și dezvoltarea și creează cerere pentru forță de muncă calificată.

Implementarea acestui obiectiv va poziționa Republica Moldova ca un jucător competitiv pe piața globală a tehnologiei, stimulând creșterea economică și dezvoltarea durabilă a țării.

Tabelul 6

Obiectiv specific	Indicatori de performanță	Valoare a de	Ținta pentru	Furnizorul de date
-------------------	---------------------------	--------------	--------------	--------------------

		referință 2023	2027	
2.1. Promovarea și dezvoltarea serviciilor și produselor TIC cu valoarea adăugată înaltă	Ponderea valorii adăugate brute a activității ”Informații și comunicații în PIB”	6%	7,5%	Biroul Național de Statistică Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
	Ponderea serviciilor TIC în totalul exporturilor de servicii	10%	14%	Biroul Național de Statistică
	Ponderea procedurilor vamale electronice pentru exporturile de servicii și produse TIC	n/a	100%	Biroul Național de Statistică
	Ponderea angajaților companiilor TIC din populația ocupată	3,9%	4,5%	Biroul Național de Statistică

Obiectivul Specific 2.2. Creșterea numărului și impactului startup-urilor și companiilor mici și mijlocii inovatoare din sectorul TIC;

Rațiunea intervenției: Creșterea numărului și impactului startup-urilor și companiilor mici și mijlocii inovatoare din sectorul TIC este un obiectiv strategic care vizează stimularea dezvoltării economice a Republicii Moldova prin susținerea antreprenoriatului tehnologic și a inovației. Ecosistemul de startup-uri TIC din Moldova are un potențial semnificativ, dar se confruntă cu provocări structurale ce necesită intervenții direcționate.

Elaborarea și implementarea unor politici publice clare și stabile care să sprijine startup-urile tehnologice, inclusiv oportunități de finanțare avantajoase precum și simplificarea proceselor de înregistrare și gestionare a companiilor mici și mijlocii (IMM-uri) inovatoare constituie direcții prioritare.

Prin implementarea acestor măsuri, se preconizează o creștere semnificativă a numărului de startup-uri și IMM-uri inovatoare, o mai mare diversificare a economiei bazate pe tehnologie și o atragere mai mare de investiții străine. Pe termen lung, acest obiectiv va contribui la poziționarea Moldovei ca un hub regional al inovației și tehnologiei, stimulând creșterea economică și retenția talentelor locale.

Tabelul 7

Obiectiv specific	Indicatori de performanță	Valoare a de referință 2023	Ținta pentru 2027	Furnizorul de date
2.2. Creșterea numărului și impactului startup-urilor și companiilor mici și mijlocii inovatoare din sectorul TIC	Numărul startup-urilor TIC finanțate prin intermediul programului destinat startup-urilor din cadrul ODA	20	35	Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului
	Număr de companii IT, create anual	150	200	Moldova IT park Agenția de Investiții

Obiectivul Specific 3.1. Adoptarea pe scară largă de către întreprinderi a soluțiilor digitale pentru optimizarea proceselor de afaceri și creșterea competitivității;

Rațiunea intervenției: Într-o economie globalizată și puternic influențată de transformarea digitală, companiile care adoptă tehnologii moderne beneficiază de avantaje semnificative: reducerea costurilor, optimizarea resurselor și îmbunătățirea serviciilor oferite clienților. În Moldova, nivelul de digitalizare al întreprinderilor, în special al ÎMM-urilor, rămâne redus, ceea ce limitează potențialul de creștere economică și competitivitate. Integrarea soluțiilor TIC în sectoare precum agricultura, industrie, servicii și administrație publică poate transforma aceste domenii, generând creștere economică sustenabilă.

Adoptarea pe scară largă a soluțiilor digitale de către întreprinderi va avea un impact semnificativ asupra economiei naționale. Prin implementarea unor măsuri direcționate Moldova poate deveni un exemplu regional de integrare digitală în economie, stimulând creșterea sustenabilă și reducând inegalitățile de dezvoltare între sectoare.

Tabelul 8

Obiectiv specific	Indicatori de performanță	Valoare a de referință 2023	Ținta pentru 2027	Furnizorul de date
3.1. Adoptarea pe scară largă de către întreprinderi a soluțiilor digitale pentru optimizarea proceselor de afaceri și	Ponderea serviciilor digitale esențiale disponibile online pentru companii (deschidere, administrare, închidere, afaceri la distanță)	n/a	90%	Agenția Servicii Publice
	Ponderea companiilor care utilizează factura electronică	n/a	>50%	Biroul Național de Statistică Serviciul Fiscal de Stat

creșterea competitivității;	Pondere servicii publice accesate online de către persoane juridice din totalul serviciilor publice prestate	80%	85%	Agenția Servicii Publice
	Valoarea anuală a investițiilor în sectorul TIC	1,6 mlrd lei	>30%	Biroul Național de Statistică

Obiectivul Specific 3.2. Dezvoltarea unor noi modele de afaceri digitale și a unor noi segmente ale economiei digitale;

Rațiunea intervenției: Modelele tradiționale de afaceri și dependența de exportul de servicii outsourcing limitează diversificarea și inovarea în economie.

Pentru a face față provocărilor globale, este necesară explorarea și implementarea unor modele de afaceri digitale inovatoare, care să integreze tehnologii emergente precum inteligența artificială (AI), blockchain, economia partajată și comerțul electronic. În același timp, este esențială dezvoltarea unor noi segmente economice bazate pe digitalizare, cum ar fi fintech, e-health, agritech și economia circulară.

Simplificarea cadrului legislativ pentru a permite experimentarea și adoptarea rapidă a modelelor de afaceri bazate pe tehnologii noi, inclusiv reglementarea spațiilor de testare (sandbox-uri legislative) pentru fintech și blockchain reprezintă una din măsurile principale în acest sens.

Un ecosistem digital bine dezvoltat va permite antreprenorilor moldoveni să acceseze mai ușor piețele internaționale. Exportatorii locali vor putea utiliza platforme de e-commerce pentru a-și vinde produsele peste hotare, iar consumatorii din țară vor avea acces la o gamă mai largă de produse și servicii.

Tabelul 9

Obiectiv specific	Indicatori de performanță	Valoare a de referință 2023	Ținta pentru 2027	Furnizorul de date
3.2. Dezvoltarea unor noi modele de afaceri digitale și a unor noi segmente ale economiei digitale;	Valoarea plăților online pe platforme de e-comerț locale	135 mil Euro	250 mil Euro	Biroul Național de Statistică Banca Națională
	Ponderele întreprinderilor care realizează vânzări web de bunuri și servicii	n/a	>15%	Biroul Național de Statistică
	Număr de entități/afaceri ce au adoptat (Electronic Know	n/a	>400	Biroul Național de Statistică

	Your Customer) eKYC în procese interne			Agenția de Guvernare Electronică
	Numărul de Hub-uri digitale regionale create după modelul EDIH	0	2	

Obiectivul Specific 4.1. Crearea unui ecosistem digital în care identitatea digitală a cetățenilor să fie recunoscută și utilizată în mod securizat de toate instituțiile publice și private;

Rațiunea intervenției: Pentru a oferi cetățenilor și companiilor servicii coerente și transparente, Moldova trebuie să dezvolte și să mențină o infrastructură digitală robustă, bazată pe o arhitectură IT unificată, securizată și scalabilă, care să promoveze reutilizarea și eficiența resurselor.

Un element central al acestei infrastructuri este ecosistemul de identitate digitală, care trebuie consolidat pentru a respecta standardele de securitate și a simplifica experiența utilizatorilor, astfel încât să crească rata de adopție. Alinierea la reglementările europene, precum eIDAS 2.0, va permite Moldovei să ofere identități digitale sigure și interoperabile, facilitând accesul cetățenilor la servicii publice și participarea la tranzacții transfrontaliere. În ecosistemul digital al viitorului, caracterizat de proliferarea dispozitivelor interconectate și de creșterea exponențială a tranzacțiilor online, abilitatea de a verifica și autentifica identitățile individuale în mod precis, sigur și eficient devine o necesitate critică pentru menținerea încrederii, securității și funcționalității optime a societății digitale. Noi provocări vor continua să apară, iar identitatea digitală va deveni unul dintre cele mai prețioase active, esențială pentru accesul sigur și eficient la serviciile digitale. Transpunerea integrală de către Republica Moldova a Regulamentului eIDAS 2.0 oferă o oportunitate de a dezvolta un sistem de identitate digitală centrat pe utilizator, capabil să răspundă provocărilor actuale și viitoare. Acest cadru poate stimula piața, asigurând în același timp respectarea valorilor europene și protecția drepturilor fundamentale ale cetățenilor.

Ecosistemul de identitate digitală consolidat și aliniat la standardele UE va simplifica accesul cetățenilor la serviciile publice, crescând încrederea și adoptarea acestora, în timp ce va facilita și tranzacțiile transfrontaliere.

Tabelul 10

Obiectiv specific	Indicatori de performanță	Valoare a de referință 2023	Ținta pentru 2027	Furnizorul de date
4.1. Crearea unui ecosistem digital în care identitatea digitală a	Pondere cetățenilor care dispun de identitate digitală activă	10%	50%	Agencia Servicii Publice
	Disponibilitatea unui portofel	0	1	Agencia de Guvernare

cetățenilor să fie recunoscută și utilizată în mod securizat de toate instituțiile publice și private;	de identitate implementat conform standardele UE (eIDAS 2.0)			Electronică, Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică
--	--	--	--	---

Obiectivul Specific 4.2. Creșterea transparenței sectorului public prin utilizarea tehnologiilor digitale:

Rațiunea intervenției: Datele sunt componenta vitală a dezvoltării economice: sunt baza pentru multe produse și servicii noi, conducând la creșterea productivității și a eficienței resurselor în toate sectoarele economiei, permițând produse și servicii mai personalizate și permițând o mai bună elaborare a politicilor și îmbunătățirea serviciilor publice. Este o resursă esențială pentru start-up-uri și întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) în dezvoltarea de produse și servicii. Disponibilitatea datelor este esențială pentru formarea sistemelor de inteligență artificială, produsele și serviciile trecând rapid de la recunoașterea modelelor și generarea de informații la tehnici de prognoză mai sofisticate și, prin urmare, la decizii mai bune.

Datele constituie o resursă vitală și pentru sectorul public, oferind informațiile necesare pentru luarea de decizii informate, optimizarea serviciilor publice, stimularea inovării și consolidarea transparenței și a responsabilității instituțiilor, contribuind astfel la o guvernare mai eficientă și mai orientată către cetățeni.

Pentru a asigura acuratețea informațiilor în toate registrele de stat și a reduce birocrăția, urmează să se implementeze integral principiul „o singură dată”. Astfel, cetățenii vor fi solicitați să furnizeze fiecare informație necesară o singură dată către stat. Ulterior, celelalte sisteme informaționale și entități publice vor avea obligația de a interoga sursa primară a informației, evitând astfel redundanțele și simplificând procesul administrativ.

Un ecosistem de date integrat va facilita colaborarea între instituțiile publice, sectorul privat și societatea civilă, sprijinind dezvoltarea unor soluții inovatoare care să răspundă provocărilor sociale. Accesul deschis la datele guvernamentale va stimula cercetarea și dezvoltarea, contribuind la creșterea inovației și a competitivității pe piață.

Implementarea ecosistemului de date guvernamentale integrat și securizat va conduce la o transformare semnificativă în furnizarea serviciilor publice și în procesul decizional. Transpunerea în toate domeniile de activitate a administrației publice a principiului „o singură dată” va reduce semnificativ birocrăția, simplificând interacțiunile cetățenilor cu statul și îmbunătățind acuratețea informațiilor în toate registrele. Această abordare va contribui la eficientizarea serviciilor publice, reducând timpul de așteptare și îmbunătățind experiența cetățenilor în interacțiunile cu instituțiile. Prin adoptarea acestui principiu, se va spori transparența și încrederea în sistemul administrativ, asigurând o gestionare mai bună a datelor și resurselor.

Consolidarea transparenței se va realiza prin extinderea inițiativei de date deschise, stimulând inovația în sectorul privat și facilitând dezvoltarea de noi produse și servicii bazate pe aceste date. Implementarea unei arhitecturi de date moderne, bazată pe API-uri și registre de stat optimizate, va

asigura interoperabilitatea sistemelor și va facilita tranziția către un model decizional bazat pe date. Crearea unei platforme de gestionare a datelor personale va oferi cetățenilor un control fără precedent asupra informațiilor lor, permițându-le să monitorizeze accesul și să-și dea consimțământul informat pentru utilizarea acestora.

Tabelul 11

Obiectiv specific	Indicatori de performanță	Valoare a de referință 2023	Ținta pentru 2027	Furnizorul de date
4.2. Creșterea transparenței sectorului public prin utilizarea tehnologiilor digitale	Ponderea funcționarilor publici instruiți în domeniul digitalizării	n/a	50%	Cancelaria de Stat
	Numărul de seturi de date deschise disponibile pentru reutilizare pe portalul date.gov.md	1268	1500	Agenția de Guvernare Electronică
	Ponderea entităților din sectorul public care utilizează platforma MConnect pentru consumul și furnizarea datelor	N/A	90%	Agenția de Guvernare Electronică

Obiectivul Specific 5.1. Asigurarea unui nivel ridicat de protecție a infrastructurii critice și a datelor personale a cetățenilor;

Rațiunea intervenției:

Totodată, cetățenii trebuie să aibă control deplin asupra datelor lor personale, având dreptul să le acceseze, să le modifice sau să le șteargă oricând doresc. Este esențial ca fiecare cetățean să poată partaja datele personale într-un mod sigur și transparent, asigurându-se că acestea sunt protejate și că și-au dat consimțământul informat pentru prelucrarea lor. Accesul la jurnalele de audit ar permite cetățenilor să verifice cine a accesat datele lor personale și în ce scop, sporind astfel transparența, responsabilizând instituțiile și consolidând încrederea în administrația publică. Pentru a asigura un control eficient asupra datelor personale, este necesară o infrastructură IT modernă, bazată pe cele mai recente tehnologii de criptare și securitate cibernetică, care să respecte standardele internaționale de protecție a datelor.

Prin consolidarea infrastructurii critice, serviciile publice vor deveni mai fiabile, disponibile 24/7 și capabile să facă față cerințelor crescânde sau situațiilor de criză. Acest lucru va reduce perioadele de nefuncționare și vulnerabilitatea la atacuri cibernetice sau alte riscuri tehnologice.

Tabelul 12

Obiectiv specific	Indicatori de performanță	Valoare a de referință 2023	Ținta pentru 2027	Furnizorul de date
5.2. Asigurarea unui nivel ridicat de protecție a infrastructurii critice și a datelor personale a cetățenilor	CERT-ul național funcțional	0	1	MDED, Agenția pentru Securitate Cibernetică, Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică
	Funcțional de gestionare a datelor personale din sectorul public disponibil	0	1	Agencia de Guvernare Electronică
	Numărul furnizorilor de servicii critice auditați de către autoritatea competentă anual	0	>10	Agencia pentru Securitate Cibernetică Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică

Obiectivul Specific 5.2. Dezvoltarea unei infrastructuri digitale guvernamentale unificate, scalabile, interoperabile și reziliente la amenințările cibernetice.

Rațiunea intervenției: Interoperabilitatea tehnică și semantică între platformele guvernamentale este esențială pentru schimbul eficient de date și pentru colaborarea interinstituțională. Aceasta permite furnizarea de servicii publice integrate, reducerea duplicării eforturilor și asigură o mai bună utilizare a datelor pentru luarea deciziilor.

Pentru a susține această arhitectură, este necesară consolidarea capacităților platformei MCloud și a serviciilor furnizate din cadrul acesteia, precum și implementarea unei strategii de cloud hibrid. Integrarea serviciilor de cloud public în infrastructura guvernamentală de cloud va optimiza eficiența operațională și va oferi flexibilitate în gestionarea sarcinilor de lucru, adaptându-le în funcție de necesitățile de scalabilitate, securitate și costuri.

De asemenea, inovarea și eficiența trebuie să fie priorități în digitalizarea sectorului public. Colaborarea cu sectorul privat pentru accesul la soluții IT moderne va permite Guvernului să rămână agil și să răspundă mai bine nevoilor cetățenilor. Un cadru flexibil pentru achiziții publice va facilita adoptarea de noi tehnologii, cum ar fi inteligența artificială și instrumentele de analiză a datelor, sprijinind o cultură a inovării continue.

Nu în ultimul rând, este esențial să existe un cadru legal și tehnic care să reglementeze comunicarea digitală între stat, cetățeni și companii, asigurând că aceste interacțiuni sunt sigure și au valoare juridică.

Doar investind în continuare în fundația sa digitală, Republica Moldova va reuși să facă față provocărilor viitoare și va consolida încrederea cetățenilor în instituțiile publice, oferind servicii sigure, eficiente și accesibile oricând și de pe orice dispozitiv.

Standardizarea arhitecturii digitale va asigura o utilizare eficientă a resurselor existente, minimizând redundanțele și oferind o platformă unificată care poate deservi toate autoritățile și instituțiile publice.

Interoperabilitatea completă va permite instituțiilor guvernamentale să partajeze și să prelucreze date într-un mod eficient și securizat, eliminând necesitatea ca cetățenii sau companiile să furnizeze aceleași informații în mod repetat și reducând birocrăția și timpii de așteptare.

Strategia de cloud hibrid va asigura un echilibru între utilizarea resurselor externe și menținerea controlului asupra datelor critice, respectând cerințele de securitate și reglementările legale naționale și internaționale. Acest lucru va permite guvernului să ajusteze capacitățile în funcție de cerințele reale, reducând costurile și optimizând resursele.

Tabelul 13

Obiectiv specific	Indicatori de performanță	Valoare a de referință 2023	Ținta pentru 2027	Furnizorul de date
5.2. Dezvoltarea unei infrastructuri digitale guvernamentale unificate, scalabile, interoperabile și reziliente la amenințările cibernetice	Ponderea funcționarilor publici instruiți în domeniul securității cibernetice	n/a	50%	Cancelaria de Stat Institutul Național de Inovații în Securitatea Cibernetică „Cybercor”
	Ponderea Sistemelor IT guvernamentale care întrunesc cerințele minime de securitate	n/a	80%	Agencia pentru Securitate Cibernetică Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică
	Ponderea platformelor guvernamentale care au aderat la standardele naționale de design	n/a	80%	Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, Agencia de Guvernare Electronică
	Nivelul de disponibilitate pentru sistemele	n/a	99%	Agencia pentru Securitate Cibernetică

	informaționale partajate și serviciile publice electronice			Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică
--	--	--	--	--

Obiectivul Specific 6.1. Promovarea Republicii Moldova pe plan internațional ca țară digitală avansată cu un sector TIC de încredere.

Rațiunea intervenției: Republica Moldova are potențialul de a deveni un hub digital de referință în Europa. Pentru a valorifica acest potențial și a atrage investiții semnificative în sectorul IT, este necesară o campanie națională de branding digital ambițioasă și bine structurată. Inspirată de succesele unor țări precum Estonia, această campanie va poziționa Moldova ca o destinație atractivă pentru talente, companii inovatoare și investitori.

Inspirată din exemple de succes precum „e-Estonia” și „Team Estonia”, Moldova poate crea o identitate digitală distinctivă care să o poziționeze ca un hub atractiv pentru investiții și inovație. În ciuda potențialului considerabil, până în prezent, Moldova nu a lansat campanii digitale majore dedicate exclusiv sectorului TIC, care să obțină un impact viral pe plan internațional.

Impactul unei astfel de campanii de branding internațional va fi semnificativ. Aceasta nu doar că va crește vizibilitatea Moldovei pe scena globală, ci va atrage mai multe investiții străine, va promova exporturile companiilor locale și va sprijini dezvoltarea startup-urilor. Se estimează că, prin această inițiativă, numărul întreprinderilor digitale și volumul investițiilor în sectorul IT va crește cu peste 20% până în 2030. Aceste progrese vor accelera inovarea și vor stimula creșterea economică, consolidând poziția Moldovei ca lider regional în transformarea digitală.

Campania „Moldova: A place to find yourself”, lansată în 2021, a demonstrat cum o strategie bine ținută poate schimba percepțiile internaționale asupra țării. Printr-un buget modest și o abordare multidimensională, această campanie a poziționat Moldova ca destinație turistică atractivă în România, Ucraina, Germania și alte piețe europene. Acest exemplu arată că, printr-o planificare strategică, campaniile de marketing pot genera un impact considerabil.

Creșterea vizibilității internaționale, atragerea de noi investiții și dezvoltarea de parteneriate strategice vor contribui la poziționarea Moldovei ca lider în transformarea digitală din Europa de Est, consolidând astfel viitorul său economic și tehnologic.

Tabelul 14

Obiectiv specific	Indicatori de performanță	Valoare a de referință 2023	Ținta pentru 2027	Furnizorul de date
6.1. Promovarea Republicii Moldova pe plan	Existența unei Campanii naționale de branding digital și progresul în implementare	0	1	Agenția de Investiții

internațional ca țară digitală avansată cu un sector TIC de încredere	Numărul evenimentelor internaționale la care au participat companii din Moldova pentru a prezenta produsele și serviciile digitale anual	n/a	5	Agenția de Investiții Moldova IT park
	Poziționarea Moldovei în Global Innovation Index	68	62	Agenția de Investiții
	Indicele de dezvoltare al e-Guvernării EGDI	Poziția 70	Poziția 64	Sondajul ONU privind guvernarea electronică

Capitolul V.

IMPACT

90. Implementarea Programului va avea un impact semnificativ și transformator asupra economiei, societății și administrației publice a țării. Acesta urmărește simplificarea interacțiunii cetățenilor și companiilor cu statul, oferind acces rapid și convenabil la servicii publice digitalizate și personalizate, eliminând birocrația și reducând timpul de așteptare pentru rezolvarea problemelor administrative.
91. Programul va facilita crearea unui mediu digital inclusiv, prin extinderea infrastructurii digitale, creșterea accesului la internet pentru 98% din gospodării și îmbunătățirea competențelor digitale ale cetățenilor. Un obiectiv important este creșterea alfabetizării digitale, ceea ce va stimula angajabilitatea și productivitatea forței de muncă. Aceste măsuri vor contribui la o creștere anuală estimată de 2% la PIB prin creșterea productivității și dezvoltarea noilor sectoare economice emergente.
92. Pentru companii, programul va simplifica interacțiunile administrative și va stimula inovarea prin colaborări public-private și prin extinderea industriilor digitale în zonele rurale. Aceasta va crea noi oportunități economice și va contribui la creșterea exporturilor și la consolidarea competitivității Moldovei pe plan internațional.
93. De asemenea, programul prevede modernizarea infrastructurii IT a administrației publice, îmbunătățirea eficienței instituțiilor și reducerea costurilor operaționale. În plus, va stimula dezvoltarea unei economii digitale reziliente, consolidând poziția Moldovei în procesul de integrare europeană prin alinierea la standardele digitale ale Uniunii Europene, cum ar fi eIDAS 2.0.
94. În ansamblu, transformarea digitală va aduce o serie de beneficii economice și sociale: creșterea competitivității, reducerea corupției prin digitalizarea proceselor, crearea de noi locuri de muncă în industriile digitale și creșterea investițiilor în infrastructura digitală și în sectoarele inovative. Programul va asigura astfel o dezvoltare durabilă și echitabilă pentru toate regiunile țării, sprijinind principiul „*nimeni nu este lăsat în urmă*”.

Tabelul 15

Nr. crt.	Obiective generale	Indicatori de impact/rezultat	Valori de referință 2023	Valoarea țintă 2027	Furnizor de date
1.	Dezvoltarea unei societăți digitale	Identitate digitală: Ponderea cetățenilor care dispun de identitate digitală activă	9%	30%	Agencia Servicii Publice
		Competențe digitale de bază: Ponderea populației	N/A	>20%	Ministerul Educației și Cercetării, Biroul

		cu competențe digitale de bază			Național de Statistică
		Absolvenți STEAM: Ponderea absolvenților STEAM în totalul absolvenților	13,7%	>14%	Ministerul Educației și Cercetării, Biroul Național de Statistică
		Indicele decalajului de competențe digitale	Poziția 73 din 134	Poziția 69	https://dsgi.wiley.com/global-rankings/
		Conectivitate: Ponderea populației cu conectivitate la viteza de 100Mbps; Ponderea populației cu acoperire 5G	12% 0%	50% 5%	Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației
		Numărul de accesări la Geoportalul INDS și Geoportalul UE INSPIRE	N/A	50%	Agenția Relații Funciare și Cadastru https://geoportalinds.gov.md
2.	Dezvoltarea unui mediu TIC robust și competitiv	Specialiști TIC: Ponderea specialiștilor TIC în populația ocupată, inclusiv pe sexe	2,7%	2%	Ministerul Educației și Cercetării, Biroul Național de Statistică
		Ponderea valorii adăugate brute a activității „Informații și comunicații în PIB”	6%	7,5%	Biroul Național de Statistică, Ministerul Educației și Cercetării
		Ponderea serviciilor TIC în totalul exporturilor de servicii	10%	14%	Banca Națională a Moldovei, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
3.	Crearea unei economii inovatoare digitale și reziliente	Utilizarea tehnologiilor digitale: Ponderea întreprinderilor care cumpără servicii de cloud computing; Ponderea	n/a	20%	Biroul Național de Statistică, Agenția de Guvernare Electronică

		întreprinderilor care analizează date mari din orice sursă de date; Ponderea întreprinderilor care utilizează tehnologii de inteligență artificială			
		Intensitate digitală: Ponderea întreprinderilor cu un nivel de bază de intensitate digital (cel puțin 4 tehnologii utilizate din 12 selectate)	n/a	20%	Biroul Național de Statistică
		Comerț electronic: Ponderea întreprinderilor care realizează vânzări web de bunuri și servicii	0,9%	15%	Biroul Național de Statistică
		Ponderea serviciilor digitale esențiale online disponibile pentru companii (deschidere, administrare, închidere afacere la distanță)		75%	Agenția Servicii Publice
		Factura electronică: Ponderea companiilor care utilizează factura electronică		50%	Serviciul Fiscal de Stat
4.	Crearea unui stat digital eficient, inteligent și transparent	Indicele de dezvoltare a e-Guvernării EGDI	Poziția 79	Poziția 70	Sondaj UN DESA
		Servicii electronice: Ponderea serviciilor electronice publice esențiale disponibile online	n/a	60%	Agenția de Guvernare Electronică, Agenția Servicii Publice

		Ponderea serviciilor electronice în totalul serviciilor publice	35%	50%	Agencia de Guvernare Electronica, Agencia Servicii Publice
		Ponderea cetătenilor care au accesat serviciile publice în format electronic în totalul utilizatorilor de servicii publice	49,4%	65,4%	Agencia de Guvernare Electronica
		Schimbul de documente și date în sectorul public: Ponderea schimbului de documente și date în format electronic în totalul datelor partajate	n/a	60%	Cancelaria de Stat, Agencia de Guvernare Electronica
5.	Crearea unui mediu digital accesibil, sigur și incluziv	Indicele global al securității cibernetice	Poziția 63	Poziția 59	UIT
CERT național funcțional		Nu	Da	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării	
Ponderea funcționarilor publici instruiți în domeniul securității cibernetice		n/a	60%	Cancelaria de Stat, Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică	
Ponderea sistemelor IT guvernamentale plasate în MCloud		n/a	75%	Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică, Agencia de Guvernare Electronica	
6.	Dezvoltarea imaginii Republicii Moldova ca națiune digitală	Țări care au preluat experiența și soluțiile digitale ale Republicii Moldova	n/a	1	Agencia de Guvernare Electronica

		Numărul delegațiilor străine care vizitează Republica Moldova și cărora le-a fost prezentată experiența digitală a Republicii Moldova	n/a	50	Agencia de Guvernare Electronică
		Ponderea țărilor Uniunii Europene în care semnăturile electronice sunt recunoscute reciproc cu Republica Moldova	0%	30%	Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică
		Ponderea serviciilor publice electronice disponibile în scenarii transfrontaliere în totalul serviciilor publice electronice	0%	10%	Agencia de Guvernare Electronică
		Primele startup-uri din Republica Moldova ajunse la statutul de unicorn	0	0	Agencia de Investiții Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
		Numărul de produse moldovenești evaluate la minimum 100 mil. dolari SUA	0	1	Agencia de Investiții Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

Capitolul VI.

COSTURI ȘI SURSE DE FINANȚARE

95. Resursele necesare pentru implementarea Programului sunt estimate și distribuite pe toată durata perioadei 2025-2027. Pe lângă costurile directe legate de digitalizarea infrastructurii și serviciilor, programul presupune și o serie de costuri indirecte, cum ar fi cele administrative și cele acoperite de către autoritățile centrale și locale.
96. Pentru realizarea obiectivelor specifice și generale ale programului, sunt necesare resurse financiare, tehnice și umane considerabile. Estimările inițiale indică un cost total de **436 mil. lei**, finanțarea urmând să fie acoperită în principal din bugetul de stat, dar și din fonduri suplimentare, atrase prin parteneriate public-private, sprijinul partenerilor de dezvoltare și

investițiile sectorului privat, din care 161 mil. lei sunt costuri neacoperite. Pentru activitățile neacoperite, de asemenea urmează a fi planificate resurse din bugetul de stat.

97. Estimările arată că aproximativ 50% din resursele suplimentare vor proveni din programe de asistență tehnică, investiții externe și transfer de tehnologie. Aceste surse sunt esențiale pentru completarea efortului financiar al Guvernului și pentru asigurarea continuității programului.
98. Costurile din bugetul de stat sunt planificate pentru acțiunile de armonizare și transpunere a legislației Republicii Moldova cu cerințele Uniunii Europene, care constituie aproximativ 35 mil. lei.
99. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării va monitoriza anual implementarea și va ajusta alocările bugetare în funcție de resursele disponibile și de prioritățile emergente, asigurând continuitatea programului în limitele Cadrului bugetar pe termen mediu și în funcție de evoluția resurselor suplimentare atrase.
100. Astfel, implementarea Programului de Transformare Digitală va implica un efort financiar coordonat, bazat pe bugetul de stat, fonduri europene și internaționale, precum și pe contribuția sectorului privat, toate acestea fiind esențiale pentru transformarea Moldovei într-o economie digitală avansată și competitivă.

Tabelul 16

Obiectiv specific	Codul Subprogramului bugetar	Costuri totale, mii lei	Costuri pe ani, mii lei		
			2025	2026	2027
Obiectiv specific 1.1.		58 767	21 560	18 207	19 000
<i>Costuri acoperite din bugetul de stat</i>	0501	307		207	100
<i>Costuri acoperite din asistență externă</i>		42 160	14 560	14 300	13 300
<i>Costuri neacoperite</i>		16 000	7 000	3 700	5 600
Obiectiv specific 1.2.		15 650	6 650	5 550	4 350
<i>Costuri acoperite din bugetul de stat</i>	0501	900	550	350	
<i>Costuri acoperite din asistență externă</i>					
<i>Costuri neacoperite</i>					
Obiectiv specific 1.3.		22 200	7 000	8 200	7 000

<i>Costuri acoperite din bugetul de stat</i>					
<i>Costuri acoperite din asistență externă</i>					
<i>Costuri neacoperite</i>	1504	22 200	7 000	8 200	7 000
Obiectiv specific 2.1.		1 414	557	657	200
<i>Costuri acoperite din bugetul de stat</i>					
<i>Costuri acoperite din asistență externă</i>		1 000	457	457	
<i>Costuri neacoperite</i>		414	100	200	200
Obiectiv specific 2.2.		100 467	20 220	50 227	30 020
<i>Costuri acoperite din bugetul de stat</i>	1504	30 207	10 000	10 207	10 000
<i>Costuri acoperite din asistență externă</i>		70 240	10 220	40 000	20 020
<i>Costuri neacoperite</i>					
Obiectiv specific 3.1.		9 207	6 000	2 207	1 000
<i>Costuri acoperite din bugetul de stat</i>	0501	207		207	
<i>Costuri acoperite din asistență externă</i>		8 999	6 000	1 999	1 000
<i>Costuri neacoperite</i>					
Obiectiv specific 3.2.		31 839	700	30 139	
<i>Costuri acoperite din bugetul de stat</i>	0501	1 039		1 039	
<i>Costuri acoperite din asistență externă</i>		30 800	700	30 100	
<i>Costuri neacoperite</i>					
Obiectiv specific 4.1.		26 158	12 329	13 829	
<i>Costuri acoperite din bugetul de stat</i>		258	129	129	
<i>Costuri acoperite din asistență externă</i>		25 899	12 199	13 700	
<i>Costuri neacoperite</i>					
Obiectiv specific 4.2.		13 538	3 742	7 096	2 700

<i>Costuri acoperite din bugetul de stat</i>	0501	1 191	794	396,99	
<i>Costuri acoperite din asistență externă</i>		12 347	2 948	6 699	2 700
<i>Costuri neacoperite</i>					
Obiectiv specific 5.1.		34 607	28 100	3 318	3 189
<i>Costuri acoperite din bugetul de stat</i>	0501	507		318	189
<i>Costuri acoperite din asistență externă</i>		34 100	28 100	3 000	3 000
<i>Costuri neacoperite</i>					
Obiectiv specific 5.2.	1504	122 000	26 000	41 000	55 000
<i>Costuri acoperite din bugetul de stat</i>					
<i>Costuri acoperite din asistență externă</i>					
<i>Costuri neacoperite</i>	1504	122 000	26 000	41 000	55 000
Obiectiv specific 6.1.		425	225	95	95
<i>Costuri acoperite din bugetul de stat</i>					
<i>Costuri acoperite din asistență externă</i>					
<i>Costuri neacoperite</i>	1504	425	225	95	95

101. Costurile din bugetul de stat sunt acoperite în limitele cheltuielilor aprobate în Cadrul bugetar pe termen mediu și/sau alocațiile aprobate în legile bugetului de stat anual, ale autorităților/instituțiilor implicate în implementarea prezentului Program. Cheltuielile respective se vor efectua prin intermediul următoarelor subprograme bugetare:

- 1504 – pentru finanțarea cheltuielilor asociate domeniului „Tehnologii informaționale și comunicații”
- 0501 – pentru finanțarea cheltuielilor asociate Ministerului Finanțelor.

Capitolul VII.
RISCURI DE IMPLEMENTARE

Tabelul 17

Riscul anticipat	Impact (scăzut, mediu, înalt)	Probabilitate (joasă, medie, înaltă)	Măsurile de diminuare/ înlăturare a riscurilor
Discontinuitatea politică și/ sau a suportului extern	Înalt	Medie	Asigurarea dialogului continuu și transparent cu stakeholderii implicați și implicarea factorilor de decizie politică Alinierea cu bunele practici europene și procesul de integrare în UE asumat la nivel național, indiferent de factorul politic
Finanțare insuficientă pentru implementarea integrală a programului	Înalt	Medie	Crearea unui mecanism de bugetare pe termen lung care să includă resurse pentru întreținerea și dezvoltarea continuă a infrastructurii digitale Diversificarea surselor de finanțare, inclusiv fonduri europene și granturi internaționale Eficientizarea utilizării asistenței tehnice prin coordonarea eficientă a fondurilor disponibile, în vederea eliminării suprapunerilor și dublărilor
Rezistența la schimbare	Mediu	Medie	Promovarea unei culturi organizaționale care să sprijine inovația și digitalizarea Setarea KPI-urilor conform criteriului SMART pentru instituțiile publice și funcționari Organizarea de sesiuni de instruire și programe de formare continuă pentru personalul din sectorul public
Întârzieri în adoptarea și implementarea legislației necesare	Mediu	Scăzut	Crearea grupurilor de lucru interinstituționale pentru a accelera procesul legislativ și a monitoriza progresul Asigurarea unei comunicări continue cu factorii de decizie politici pentru a alinia prioritățile legislative cu obiectivele programului

Atacuri cibernetice și/sau hibride	Înalt	Mare	<p>Integrarea securității la toate etapele de dezvoltare a produselor (DevSecOps)</p> <p>Implementarea măsurilor de igienă cibernetică în instituțiile publice</p> <p>Asigurarea conformării furnizorilor de infrastructură critică cu cerințele minime de securitate cibernetică</p>
Grad redus de adoptare a serviciilor digitale	Înalt	Medie	<p>Promovarea beneficiilor serviciilor digitale prin campanii de informare publică</p> <p>Simplificarea și îmbunătățirea accesului la servicii digitale, inclusiv prin intermediul dispozitivelor mobile</p> <p>Oferirea de asistență online și în punctele de contact fizice pentru a sprijini cetățenii în utilizarea serviciilor digitale</p>

Capitolul VIII.

AUTORITĂȚI ȘI INSTITUȚII RESPONSABILE

101. Programul va fi implementat printr-un efort coordonat interinstituțional, care va mobiliza autoritățile publice responsabile pentru elaborarea și implementarea politicilor publice în domeniile vizate, asociațiile de afaceri și agenții economici interesați, societatea civilă și partenerii de dezvoltare. Un aport suplimentar considerabil la realizarea obiectivelor Programului este așteptat în contextul procesului de integrare europeană, odată cu armonizarea cadrului legal intern cu cel european în domeniile vizate, precum și odată cu aderarea Republicii Moldova la diverse procese și programe de transformare digitală a societății.

În cazul entităților interesate din afara sectorului public, se va miza exclusiv pe deschiderea acestora de a participa prin parteneriate deschise la implementarea obiectivelor propuse, iar practica programelor anterioare, confirmă interesul major și contribuția esențială a acestor parteneri la implementarea programelor de stat în domeniul transformării digitale și modernizării tehnologice.

Entitățile responsabile vor fi evidențiate în Anexa la Program - în dreptul activităților vizate, iar lista lor generală include:

1. Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
2. Cancelaria de Stat
3. Ministerul Finanțelor
4. Ministerul Educației și Cercetării
5. Ministerul Muncii și Protecției Sociale
6. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale
7. Ministerul Afacerilor Externe
8. Birou pentru Integrare Europeană
9. Agenția de Guvernare Electronică
10. Agenția Servicii Publice
11. Agenția de Investiții
12. Agenția pentru Securitate Cibernetică
13. Serviciul Tehnologii Informaționale și Securitate Cibernetică
14. Serviciul Fiscal de Stat
15. Biroul Național de Statistică
16. Consiliul Național pentru Transformare Digitală
17. Consiliul de Coordonare a Securității Cibernetică
18. Consiliul Economic de pe lângă Prim-ministru
19. Alte autorități ale administrației publice locale
20. Moldova IT Park
21. Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului
22. Asociațiile de afaceri precum: ATIC, FIA, EBA, Amcham, Fundația Start-up Moldova
23. Centrele de excelență bazată pe tehnologia informației: Tekwill, Artocor, Mediacor, ZipHouse, Clasa Viitorului, FabLab, etc.

Capitolul IX. PROCEDURI DE MONITORIZARE, EVALUARE ȘI RAPORTARE

102. Pentru a asigura implementarea eficientă a Programului, Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării, ca instituție responsabilă, va institui un mecanism de guvernare și coordonare. Acesta se va baza pe mecanismele stabilite în Strategia Națională de Transformare Digitală 2023-2030 și în Planul de acțiuni anexat programului. Rolul principal al Ministerului va fi de a coordona activitatea agențiilor și instituțiilor implicate în implementarea liniilor de acțiune, asigurându-se că Programul progresaază conform obiectivelor stabilite.
103. Cadrul de monitorizare și evaluare se va alinia la Indicele Economiei și Societății Digitale (DESI), adaptat pentru Republica Moldova, și la alți indicatori relevanți pentru măsurarea progresului. Procesul de monitorizare va fi structurat în două faze principale:
- **Raportarea anuală a progresului** - aceste rapoarte vor fi prezentate anual, până la data de 25 februarie, pentru anul anterior și va fi publicat pe site-ul web oficial al MDED.
 - **Evaluarea finală a Programului** va analiza întregul impact al programului pe baza criteriilor de relevanță, eficacitate, eficiență, sustenabilitate și impact.
104. Raportarea finală va servi drept bază pentru elaborarea următorului program de implementare a Strategiei pentru Transformare Digitală 2028-2030.
105. Raportul de monitorizare cât și cel de evaluare, urmează a fi publicate pe site-ul web oficial ale autorității publice responsabile.
106. Monitorizarea continuă a implementării Programului va contribui la identificarea domeniilor de succes și a provocărilor întâmpinate, asigurând optimizarea utilizării resurselor și îmbunătățirea continuă a serviciilor publice digitale.

Capitolul X. PLANUL DE ACȚIUNI

**al Programului de implementare, pentru anii 2025-2027, a Strategiei de transformare digitală a Republicii Moldova
pentru anii 2023-2030**

Nr. crt.	Denumirea acțiunii	Termen de realizare	Indicatori de monitorizare	Costuri estimative Total (mii MDL)	Costuri estimate (mii MDL)			Sursa de finanțare	Autorități/ instituții responsabile
					2025	2026	2027		
				436 000 lei					
Obiectiv specific 1.1. Asigurarea accesului echitabil la serviciile digitale pentru toate categoriile de cetățeni și implicarea activă în actul de guvernare prin intermediul tehnologiilor digitale									
<i>a. Dezvoltarea și implementarea serviciilor publice proactive și automatizate pentru cetățeni și antreprenori pornind de la conceptul de evenimente de viață</i>									
1.1.1.	Dezvoltarea și aprobarea Metodologia de identificare, descriere și instituționalizare a evenimentelor de viață pentru cetățeni și afaceri	Trim. IV 2025	Metodologia de identificare, descriere și instituționalizare a evenimentelor de viață pentru cetățeni și afaceri elaborată și aprobată prin Ordinul MDED	30	30	-	-	Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Agenția de Guvernare Electronică Prestatorii de servicii publice
1.1.2.	Reorganizarea și integrarea serviciilor publice existente în jurul evenimentelor de viață	2025-2027	Aprobarea prin Ordinul MDED a Listei esențiale a serviciilor publice pentru cetățeni și mediul de afaceri Ponderea serviciilor	6500	4500	1000	1000	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Agenția de Guvernare Electronică Ministerul Dezvoltării Economice și

			publice disponibile online și conectate în jurul evenimentelor de viață						Digitalizării
1.1.3.	Elaborarea și adoptarea Metodologiei de digitalizare a serviciilor publice	Trim. II 2025	Metodologia de digitalizare (standarde și principii comune pentru dezvoltarea și operaționalizarea soluțiilor digitale în sectorul public) și a unor șabloane care ar ușura documentarea proceselor elaborată și aprobată prin Ordinul MDED	30	30	-	-	Parteneri de dezvoltare	<p>Agenția de Guvernare Electronică</p> <p>Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării</p>
1.1.4.	Modernizarea Portalul de Servicii Publice (PSP), pornind de la conceptul de evenimente de viață	2025-2027	Portalul Serviciilor Publice Modernizat	6000	2000	2000	2000	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	<p>Agenția de Guvernare Electronică</p>
1.1.5.	Integrarea Portalului Serviciilor Publice cu portalul digital unic al UE	Trim. IV 2026	Portalul Serviciilor Publice integrat cu portalul digital unic al UE	2000	-	-	2000	Bugetul de stat	<p>Agenția de Guvernare Electronică</p>
1.1.6.	Extinderea rețelei de Centre Unificate de Prestare a Serviciilor Publice	Trim. IV 2027	<p>Numărul de Centre Unificate de Prestare a Serviciilor Publice create</p> <p>Numărul serviciilor publice digitalizate prestate de APL-uri prin intermediul CUPS</p>	1500	500	500	500	Parteneri de dezvoltare	<p>Agenția de Guvernare Electronică</p> <p>Cancelaria de Stat</p>

1.1.7.	Dezvoltarea platformei e-Democrație pentru implicarea activă a cetățenilor în actul de guvernare prin intermediul tehnologiilor digitale	Trim. IV 2026	Modulele (i) ePetitions (ii) eParticipation (iii) eFeedback dezvoltate și funcționale Numărul cetățenilor autentificați pe platformă și care o utilizează activ Gradul de satisfacție a cetățenilor în procesul de utilizare a platformei	4 000	3 000	1 000	-	Parteneri de dezvoltare	Agencia de Guvernare Electronica Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
1.1.8.	Dezvoltarea Ghidului de integrare în aplicația EVO pentru prestatorii de servicii	Trim. IV 2025	Ghidul elaborat și aprobat prin Ordinul MDED	200	200	-	-	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Agencia de Guvernare Electronica Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
1.1.9.	Dezvoltarea modulelor de business în aplicația EVO și integrarea continuă a serviciilor publice și servicii private de interes public, în aplicație	Trim. II 2027	Numărul de servicii publice disponibile prin intermediul aplicației Numărul utilizatorilor unici ai aplicației	9 000	3 000	3 000	3 000	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Agencia de Guvernare Electronica Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
<i>b. Asigurarea accesului echitabil la serviciile digitale pentru toate categoriile de cetățeni, inclusiv grupurile vulnerabile și zonele rurale</i>									
1.1.10.	Transpunerea Directivei 2019/882/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17	Trim. IV 2026	Proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la aprobarea Cerințelor de accesibilitate pentru persoanele cu dizabilități referitoare la	307,99	-	207,99	100	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Agencia de

	aprilie 2019 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor în legislația națională		serviciile tehnologiei informației și comunicațiilor aprobat Set de reguli de accesibilitate conform ghidurilor WCAG 2.2 elaborat și aprobat prin ordinul AGE						Guvernare Electronică
1.1.11.	Dezvoltarea Serviciului guvernamental de suport clienți pentru serviciile publice	Trim. III 2025	Serviciu Funcțional pe Portalul Serviciilor Publice	5400	5400	-	-	Parteneri de dezvoltare	Agenția de Guvernare Electronică Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
1.1.12.	Dezvoltarea unui sistem național de design pentru soluții web și mobile cu librărie de componente pentru a asigura coerența tuturor serviciilor publice digitale, simplificând procesul de design și reducând confuzia utilizatorilor	2025-2027	Sistem național de design elaborat și aprobat prin Hotărâre de Guvern Aplicarea sistemului de design în principalele platforme guvernamentale (PSP, PDSE, MPay, MPass, MSign)	20 500	500	10000	10000	Parteneri de dezvoltare	Agenția de Guvernare Electronică Prestatorii de servicii publice Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
1.1.13.	Pilotarea asistentului virtual bazat pe inteligență artificială generativă pe Portalul de Servicii Publice (PSP) și în EVO	Trim. III 2025	Asistentul virtual funcțional Ponderea serviciilor publice personalizate pe baza integrării soluțiilor de IA	3000	2 400	300	300	Parteneri de dezvoltare	Agenția de Guvernare Electronică Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

Obiectiv specific 1.2. Implementarea eficientă a tehnologiilor digitale în procesul educațional la toate nivelurile de învățământ									
1.2.1.	Integrarea tehnologiilor digitale în curriculum școlar și universitar	Trim. III 2026	Curriculumul educațional pentru nivelul primar, gimnazial, liceal și universitar din perspectiva includerii transdisciplinare a educației digitale actualizat	400	200	200	-	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Ministerul Educației și Cercetării Agenția Națională pentru Curriculum și Evaluare
1.2.2.	Instruirea și certificarea cadrelor didactice în domeniul competențelor digitale (în baza DigCompEdu)	2025-2027	Ponderea cadrelor didactice instruite și certificate	300	100	100	100	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Ministerul Educației și Cercetării
1.2.3.	Promovarea disciplinelor STEAM în rândul absolvenților ciclului gimnazial și liceal	2025-2027	Minim 3 campanii de informare dezvoltate și implementate Ponderea absolvenților STEAM din totalul absolvenților cu studii universitare	750	250	250	250	Parteneri de dezvoltare	Ministerul Educației și Cercetării Universitățile din Republica Moldova
1.2.4.	Dotarea instituțiilor de învățământ cu laboratoare și tehnologiile necesare pentru studierea științelor, tehnologiei, ingineriei și matematicii (STEM)	2025-2027	Ponderea instituțiilor de învățământ de nivelul primar, gimnazial, liceal și universitar asigurate cu echipamente și resurse tehnologice	9 000	3 000	3 000	3 000	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Ministerul Educației și Cercetării
1.2.5.	Implementarea unui „Laborator digital mobil” pentru a oferi	2026-2027	Program intens de studiu destinat persoanelor cu	5 000	3000	1000	1000	Bugetul de stat, Parteneri	Ministerul Educației și Cercetării

	cursuri de competențe digitale și de securitate cibernetică destinate adulților în toată țara		competențe digitale reduse elaborat Numărul persoanelor adulte instruite anual					de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Agenția de Guvernare Electronică Autoritățile publice locale
1.2.6.	Elaborarea unui program național de recalificare și perfecționare profesională în domeniul TIC	Trim. II 2026	Programe sectorial de recalificare aprobat prin Ordinul MEC Numărul persoanelor care au parcurs cursuri de recalificare anual Minim 3 campanii de informare cu privire la programele disponibile elaborate și implementate	200	100	100	-	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Ministerul Educației și Cercetării Universitățile din Moldova Moldova Innovation Technology Park, alte organizații și asociații de afaceri, parteneri de dezvoltare
Obiectiv specific 1.3. Asigurarea accesului la internet de mare viteză pentru cel puțin 90% din populație, inclusiv în zonele rurale și defavorizate									
1.3.1.	Efectuarea unui studiu geografic privind aria de acoperire a rețelelor de comunicații electronice capabile să furnizeze rețele de bandă largă	Trim. II 2026	Studiu geografic elaborat și publicat	5 000	2 000	3 000	-	Bugetul ANRCETI Parteneri de dezvoltare	Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologie

									Informației
1.3.2.	Dezvoltarea rețelelor de comunicații electronice în zonele albe identificate	2025-2027	Rețele de comunicații electronice în bandă largă instalate și puse în funcțiune în cel puțin 10 localități din „zonele albe” Numărul localităților care au acces la internet de mare viteză	15 000	5 000	5 000	5 000	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
1.3.3.	Implementarea unui sistem de cartografiere a acoperirii cu Internet în bandă largă și a Punctului de Informare Unic	Trim. II 2027	Sistem de cartografiere a acoperirii cu Internet în bandă largă și a Punctului de Informare Unic implementat	2 200	-	200	2 000	Bugetul de stat,	Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Agencia Geodezie, Cartografie și Cadastru
Obiectiv specific 2.1. Promovarea și dezvoltarea serviciilor și produselor TIC cu valoarea adăugată înaltă									
2.1.1.	Elaborarea cadrului normativ pentru stimularea investițiilor întreprinderilor în formarea și	2025-2027	Cadrul normativ pentru stimularea investițiilor private în formarea și dezvoltarea competențelor digitale ale angajaților elaborat	500	100	200	200	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului

	dezvoltarea competențelor digitale ale angajaților		și implementat Numărul de angajați în sectorul privat care beneficiază de programe de formare digitală anual						Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Consiliul Economic pe lângă Prim-Ministru, alte organizații și asociații de afaceri, parteneri de dezvoltare
2.1.2.	Cartografierea proceselor de dezvoltare a unei afaceri în domeniul TIC, identificarea și eliminarea constrângerilor identificate	Trim. IV 2025	Studiul de cartografiere a proceselor de dezvoltare a unei afaceri în domeniul TIC definitivat Număr de acte normative actualizate sau adoptate ca urmare a procesului de eliminare a constrângerilor identificate	500	250	250	-	Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Organizația pentru Dezvoltarea Afacerilor Consiliul Economic pe lângă Prim-Ministru, alte organizații și asociații de afaceri
2.1.3.	Modificarea Codului Fiscal cu scopul implementării unor modele noi de activitate economică în domeniu: <i>nomad digital, persoană</i>	Trim. IV 2026	Cadrul normativ pentru atragerea și legalizarea activității de <i>nomad digital și persoană fizică autorizată (freelancer)</i> în Republica Moldova	414	207	207	-	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Finanțelor

	<i>fizică autorizată (freelancer), activitate economică pe platforme digitale internaționale, etc.</i>		adoptat Reglementările pentru activitățile pe platformele digitale internaționale aprobate						alte organizații și asociații de afaceri
Obiectiv specific 2.2. Creșterea numărului și impactului startup-urilor și companiilor mici și mijlocii inovatoare din sectorul TIC									
2.2.1.	Elaborarea proiectului de Lege cu privire la crearea de sandboxuri tehnologice pentru a sprijini inovația și activitatea antreprenorială în domeniul tehnologiilor emergente	Trim. III 2026	Proiect de lege aprobat de Guvern și transmis Parlamentului spre adoptare	207,99	-	207,99	-	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Finanțelor alte organizații și asociații de afaceri
2.2.2.	Modificarea HG 243/2022 privind aprobarea Programului „Inovații digitale și startup-uri tehnologice” din cadrul ODA pentru includerea posibilității de acordare a finanțării nerambursabile pentru startup-urile tech în baza criteriului 1:1 (investiții private - grant) tech	Trim. II 2025	Hotărârea aprobată de Guvern Manualul operațional dezvoltat Numărul de investiții realizate în primii 3 ani de existență	100 200	20 200	50 000	30 000	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Finanțelor Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului, alte organizații și asociații de afaceri

2.2.3.	Promovarea oportunităților de co-investiții, investiții și granturi accesibile sectorului privat, inclusiv: Europa digitală, CEI, CEF, Horizon, etc.	2025-2027	Numărul aplicațiilor la apelurile de finanțare/grant în domeniul digital Numărul instituțiilor/companiilor care au beneficiat de asistență din partea Punctului Național de Contact (AGE)	60	20	20	20	Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Agenția de Guvernare Electronică Moldova IT Park
Obiectiv Specific 3.1. Adoptarea pe scară largă de către întreprinderi a soluțiilor digitale pentru optimizarea proceselor de afaceri și creșterea competitivității									
3.1.1.	Lansarea Registrului de Stat al Unităților de Drept (RSUD) pentru a asigura înregistrarea și gestionarea afacerilor la distanță	Trim. II 2025	Registrul de Stat al Unităților de Drept (RSUD), lansat și accesibil online	500	500	-	-	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Agenția de Guvernare Electronică Agenția Servicii Publice Cancelaria de Stat Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
3.1.2.	Asigurarea accesului antreprenorilor și investitorilor străini la sisteme informaționale, informație de interes public și formularele de aplicare pentru servicii publice în	2026- 2027	Numărul SI și serviciilor publice disponibile în limba engleză	1 000	-	500	500	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Agenția de Guvernare Electronică Agenția Servicii Publice Cancelaria de

	limba engleză								Stat Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
3.1.3.	Crearea platformei notariale electronice pentru cetățeni, antreprenori, diasporă și investitorii străini (eNotary)	Trim. IV 2025	Platformă dezvoltată și funcțională Numărul de servicii notariale digitale accesibile la distanță	6 000	5 000	1 000	-	Parteneri de dezvoltare	Ministerul Justiției Agenția de Guvernare Electronică Camera Notarială
3.1.4.	Instituționalizarea mecanismelor destinate încurajării participării sectorului privat la dezvoltarea de soluții IT pentru sectorul public	Trim. IV 2026	Cadru normativ destinat instituționalizării mecanismelor de încurajare a participării sectorului privat la dezvoltarea de soluții IT pentru sectorul public revizuit și adoptat	207,99	-	207,99	-	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul Finanțelor Agenția de Guvernare Electronică alte organizații și asociații de afaceri
3.1.5.	Diversificarea conținutului disponibil pe platforma de instruire la distanță MLearn prin integrarea instruirilor obligatorii	2025-2027	Numărul instruirilor obligatorii pentru mediul de afaceri disponibile pe platforma MLearn	1 500	500	500	500	Parteneri de dezvoltare	Agenția de Guvernare Electronică Ministerul Dezvoltării Economice și

	pentru mediul de afaceri								Digitalizării
Obiectiv Specific 3.2. Dezvoltarea unor noi modele de afaceri digitale și a unor noi segmente ale economiei digitale									
3.2.1.	Elaborarea proiectului de lege pentru transpunerea Directivei Comerțului Electronic 2000/31/EC pentru a asigura alinierea la cerințele pieței interne a SM	Trim. IV 2026	Proiect de lege aprobat de Guvern și transmis Parlamentului spre adoptare	207,99	-	207,99	-	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Serviciul Vamal
3.2.3.	Elaborarea proiectului de lege pentru transpunerea Regulamentului UE 2022/2065 privind o piață unică pentru serviciile digitale	Trim. IV 2026	Proiect de lege aprobat de Guvern și transmis Parlamentului spre adoptare	207,99	-	207,99	-	Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Serviciul Vamal
3.2.4.	Elaborarea proiectului de lege pentru transpunerea Regulamentului UE 202/1056 privind informațiile electronice referitoare la transportul de mărfuri care va permite companiilor să utilizeze numai informații electronice atunci când au de-a face cu autoritățile de control	Trim. IV 2026	Proiect de lege aprobat de Guvern și transmis Parlamentului spre adoptare	207,99	-	207,99	-	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Regionale și Infrastructurii Serviciul Vamal
3.2.5.	Extinderea proiectului	Trim. IV	Proiect implementat și	800	500	300	-	Parteneri	Ministerul

	pilot eCustoms (între Moldova - România și Moldova - Ucraina - România) pentru facilitarea comerțului de mărfuri	2026	lansat în regim operațional					de dezvoltare	Dezvoltării Regionale și Infrastructurii Serviciul Vamal
3.2.6.	Elaborarea proiectului de lege pentru transpunerea Regulamentului (UE) 2018/302 privind prevenirea geoblocării nejustificate și a altor forme de discriminare bazate pe cetățenia sau naționalitatea, domiciliul sau sediul clienților pe piața internă		Proiect de lege aprobat de Guvern și transmis Parlamentului spre adoptare	207,99	-	207,99	-	Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Regionale și Infrastructurii Serviciul Vamal
3.2.7.	Instituirea de Hub-uri digitale regionale (EUDIH)	Trim. II 2027	Cel puțin un Hub digital regional creat după modelul EDIH Numărul de parteneriate stabilite cu Hub-uri digitale europene (EDIHs)	30 000	200	29 800	-	Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Agenția de Guvernare Electronică
3.2.8.	Perfecționarea mecanismelor de asigurare socială a angajaților rezidenților Moldova IT Park, pentru atragerea și retenția tinerilor specialiști, în special femei	Trim. III 2026	Analiza opțiunilor pentru consolidarea modelelor de protecție socială a angajaților rezidenților MITP efectuată Cadrul normativ pentru perfecționarea	207,99	-	207,99	-	Parteneri de dezvoltare	Ministerul Muncii și Protecției Sociale Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

			mecanismelor de asigurare socială a angajaților rezidenților Moldova IT Park ajustat						Ministerul Finanțelor Moldova IT Park, alte organizații și asociații de afaceri
Obiectiv Specific 4.1. Crearea unui ecosistem digital în care identitatea digitală a cetățenilor să fie recunoscută și utilizată în mod securizat de toate instituțiile publice și private									
4.1.1.	Crearea platformei tehnologice universale pentru sectorul public și privat de identificare la distanță a beneficiarilor (Electronic Know Your Customer - eKYC)	Trim. II 2026	SI creat și lansat Număr de entități/afaceri ce au adoptat eKYC în procese interne (STISC, ASP, PSP, notari publici, universități, CEC, APL, etc)	4 000	2 000	2 000	-	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Agenția de Guvernare Electronică
4.1.2.	Elaborarea proiectului de Lege pentru transpunerea Regulamentului UE 2024/1183 de modificare a Regulamentului (UE) nr. 910/2014 în ceea ce privește instituirea cadrului european pentru identitatea digitală	Trim. IV 2025	Proiect de lege aprobat de Guvern și transmis Parlamentului spre adoptare Ponderea cetățenilor care dețin semnătură electronică și identitate digitală activă	129,02	129,02	-	-	Parteneri de dezvoltare	Serviciul Informații și Securitate Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
4.1.3.	Dezvoltarea Serviciul EVOSign în calitate de portofel de identitate digitală și	Trim. IV 2026	Serviciul EVOSign dezvoltat și calificat conform standardelor EU Digital Identity	11 700	5 000	6 700	-	Bugetul de stat, Parteneri de	Agenția de Guvernare Electronică

	instrument pentru crearea semnăturilor electronice calificate gratuite pentru cetățeni, conform standardelor EU		Wallets					dezvoltare	Serviciul Informații și Securitate Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
4.1.4.	Includerea Republicii Moldova în EU/EEA Trusted List pentru recunoașterea mutuală a semnăturilor electronice între EU-MD	Trim. II 2025	Republica Moldova inclusă în EU/EEA Trusted List	200	200	-	-	Bugetul de stat	Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică Serviciul Informații și Securitate
4.1.5.	Modificarea legii 234/2021 cu scopul excluderii necesității semnării electronice a solicitărilor de servicii publice pentru utilizatorii autentificați în SI	Trim. III 2026	Hotărârea aprobată de Guvern și transmisă în Parlament spre aprobare	129,02	-	129,02	-	Bugetul de stat	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Agenția de Guvernare Electronică Agenția Servicii Publice
4.1.6.	Dezvoltarea unui serviciu guvernamental capabil să furnizeze o adresă electronică oficială pentru fiecare persoană fizică și juridică,	Trim. IV 2026	Serviciul guvernamental dezvoltat și accesibil pentru cetățeni și afaceri Hotărârea privind Conceptul și	10 000	5 000	5000	-	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Agenția de Guvernare Electronică Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

	reglementarea acestuia ca principal canal de livrare a notificărilor și documentelor din sectorul public, în vederea substituirii notificărilor prin scrisori tradiționale		Regulamentul de Funcționare a serviciului aprobat de Guvern						
Obiectiv Specific 4.2. Creșterea transparenței sectorului public prin utilizarea tehnologiilor digitale									
4.2.1.	Elaborarea Proiectului de Lege privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public, prin care se transpune Directiva(UE) 2019/1024 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 iunie 201	Trim. III 2025	Proiect de lege aprobat de Guvern și transmis Parlamentului spre aprobare	207,99	207,99	-	-	Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Agenția de Guvernare Electronică
4.2.2.	Elaborarea proiectului de Lege privind guvernanța datelor (DGA), prin care se transpune Regulamentul (UE) 2022/868 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022	Trim. III 2025	Proiect de lege aprobat de Guvern și transmis Parlamentului spre aprobare	207,99	207,99	-	-	Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Agenția de Guvernare Electronică
4.2.3.	Elaborarea proiectul	Trim. III	Hotărâre aprobată de	189,08	189,08	-	-	Parteneri	Ministerul

	Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public	2025	Guvern					de dezvoltare	Dezvoltării Economice și Digitalizării Agenția de Guvernare Electronică
4.2.4.	Elaborarea Hotărârii de Guvern pentru transpunerea Regulamentului (UE) 2023/138 al Comisiei din 21 decembrie 2022 de stabilire a unei liste de seturi de date cu valoare ridicată specifice și a modalităților de publicare și reutilizare a acestora	Trim. IV 2025	Hotărâre aprobată de Guvern	189,08	189,08	-	-	Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Agenția de Guvernare Electronică
4.2.5.	Modernizarea Portalului date.gov.md și popularea acestuia cu seturile de date identificate conform prevederilor cadrului normativ	Trim. IV 2026	Portalul date.gov.md modernizat și populat	4 000	2 000	2 000	-	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Cancelaria de Stat Agenția de Guvernare Electronică
4.2.6.	Asigurarea cu programe de formare	2025-2027	Numărul funcționarilor publici care au parcurs	600	200	200	200	Bugetul de stat,	Ministerul Dezvoltării

	pentru angajații din sectorul public cu privire la gestionarea și publicarea datelor conform prevederilor cadrului normativ		programele de formare					Parteneri de dezvoltare	Economice și Digitalizării Agenția de Guvernare Electronică
4.2.7.	Elaborarea Proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr.142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate în scopul transpunerii Regulamentului (UE) 2024/903 (Interoperable Europe Act)	Trim. II 2026	Proiect de lege aprobat de Guvern și transmis Parlamentului spre aprobare	207,99	-	207,99	-	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Agenția de Guvernare Electronică
4.2.8.	Dezvoltarea continuă a SI e-APL și conectarea Autorităților Publice Locale	Trim. IV 2027	Ponderele APL-urilor conectate la SI e-APL Numărul funcționarilor din cadrul APL-urilor care au fost instruiți în domeniile aferente transformării digitale	1 500	500	500	500	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Agenția de Guvernare Electronică Autoritățile publice locale
4.2.9.	Pilotarea instrumentului bazat pe GEN AI de transpunere a legislației europene în legislația națională	Trim. III 2025	Instrumentul testat; grila de feedback distribuită cu experții EU4Digital	250	250	-	-	Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Ministerul de Interne Ministerul Energiei Ministerul Justiției

4.2.10.	Elaborarea proiectului Hotărârii de Guvern pentru Stabilirea Indicatorilor-cheie de Performanță (KPI), care să măsoare progresul în implementarea soluțiilor digitale de către instituții publice	Trim. IV 2026	KPI stabiliți și aprobați prin Hotărâre de Guvern Acte administrative și proceduri interne ajustate	189	-	189	-	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Cancelaria de Stat Agenția de Guvernare Electronică
4.2.11.	Construirea unei platforme digitale de tipul <i>Open Innovation Platform</i> dedicate conectării talenților tech din diasporă cu ecosistemul de inovație local și sectorul public, pentru a facilita implicarea, transferul de cunoștințe (mentorat) și crearea de parteneriate strategice	Trim. IV 2027	Conceptul platformei dezvoltat și aprobat Platforma de tipul <i>Open Innovation Platform</i> dezvoltată și implementată Numărul de utilizatori înregistrați și numărul de proiecte gestionate	6 000	-	4 000	2 000	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Agenția de Guvernare Electronică
Obiectiv Specific 5.1. Asigurarea unui nivel ridicat de protecție a infrastructurii critice și a datelor personale a cetățenilor									
5.1.1.	Implementarea funcționalului de gestionare a datelor personale din sectorul public, permițând cetățenilor controlul asupra partajării, corectării și monitorizării accesului la	Trim. IV 2027	Funcțional creat și implementat Revizuirea și adaptarea legislației existente pentru a susține noul model	6 000	-	3 000	3 000	Parteneri de dezvoltare	Agenția de Guvernare Electronică Serviciul de Informații și Securitate STISC Ministerul

	informațiile proprii								Dezvoltării Economice și Digitalizării Agenția pentru Securitate Cibernetică
5.1.2.	Operaționalizarea Completă a Agenției pentru Securitate Cibernetică (CERT Național, Punct Național de Contact, SOC Național)	Trim. III 2025	CERT Național funcțional	28 100	28 100	-	-	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Agenția pentru Securitate Cibernetică
5.1.3.	Modificarea Legii nr.467/2003 în scopul alinierii cerințelor de audit a SI de stat la Legea nr.48/2023	Trim. I 2026	Proiect de lege aprobat de Guvern și transmis Parlamentului spre adoptare	129,02	-	129,02	-	Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Agenția pentru Securitate Cibernetică
5.1.4.	Instituționalizarea obligativității parcurgerii programelor de formare în domeniul securității cibernetice pentru funcționarii publici	Trim. II 2026	Hotărâre de Guvern aprobată Numărul funcționarilor publici care au parcurs cursurile în domeniu	189,08	-	189,08	-	Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Cancelaria de Stat Agenția pentru Securitate

									Cibernetică
5.1.6.	Elaborarea proiectului Hotărârii Guvernului privind securitatea cibernetică a rețelelor 5G (de transpunere a Recomandării Comisiei EU 2019/534)	Trim. IV 2027	Hotărâre de Guvern aprobată	189,08	-	-	189,08	Parteneri de dezvoltare	Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării Agenția pentru Securitate Cibernetică
Obiectiv Specific 5.2. Dezvoltarea unei infrastructuri digitale guvernamentale unificate, scalabile, interoperabile și reziliente la amenințările cibernetică									
5.2.1.	Modernizarea și standardizarea registrelor de stat prioritare (Registrul de stat al populației, Registrul de stat al unităților administrativ-teritoriale și al adreselor etc.)	Trim. IV 2027	Numărul Registrelor modernizate și standardizate	100 000	25 000	30 000	45 000	Bugetul de stat, Parteneri de dezvoltare	Agenția de Guvernare Electronică Agenția Servicii Publice Agenția Geodezie, Cartografie și Cadastru
5.2.2.	Modernizarea platformei MCloud și integrarea cloud-ului hibrid	Trim. II 2026	Platforma MCloud modernizată Foaie de parcurs pentru integrarea cloud-ului hibrid aprobată, inclusiv analiza sistemelor informaționale de stat care pot beneficia de o arhitectură de cloud hibrid efectuată	2 000	1 000	1 000	-	Parteneri de dezvoltare	Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică Agenția de Guvernare Electronică Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării

5.2.3.	Dezvoltarea sistemului informațional eArhiva	Trim. IV 2027	Studiu privind necesitățile și setul de recomandări pentru implementare elaborat Conceptul SI elaborat și aprobat de Guvern Inițierea procesului de dezvoltare a SIA Regulamentul de funcționare elaborat	20 000	-	10 000	10 000	Parteneri de dezvoltare	Ministerul Justiției Arhiva Națională a Moldovei Agenția de Guvernare Electronică
Obiectiv Specific 6.1. Promovarea Republicii Moldova pe plan internațional ca țară digitală avansată cu un sector TIC de încredere									
6.1.1.	Elaborarea și implementarea unei Campanii naționale de branding digital	2025-2027	Analiza privind oferta disponibilă de produse și servicii a sectorului TIC local, precum și tendințele pe piețele regionale dar și piețele de interes pentru Moldova efectuată Campanie națională de branding elaborată și aprobată Audiența atinsă anual	200	110	45	45	Parteneri de dezvoltare	Agenția de Investiții Moldova IT Park Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
6.1.2.	Elaborarea de materiale informative pentru promovarea Republicii Moldova drept hub digital regional	2025-2027	Materiale informaționale de promovare create Numărul de evenimente internaționale la care a fost prezentată experiența digitală a Moldovei	150	50	50	50	Parteneri de dezvoltare	Agenția de Investiții Moldova IT Park Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
6.1.3.	Instituirea poziției de	Trim. IV	Poziție de <i>Ambasador</i>	75	75	-	-	Bugetul de	Ministerul de

	<i>Ambasador Digital</i> cu misiunea de a promova experiența digitală a Moldovei în afara țării și atragerea investițiilor în sectorul TIC	2025	<i>Digital</i> instituită prin ordinul MDED și MAE Numărul de <i>Ambasadori Digitali</i> ai Moldovei la nivel internațional					stat, Parteneri de dezvoltare	Externe Agenția de Investiții Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
--	--	------	--	--	--	--	--	-------------------------------	---